

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

02.05.2022

Atzinums Nr. 5-04/5/2022
par SIA “ANCERS” dzīvnieku turēšanas vietu skaita un dzīvnieku
kategoriju izmaiņām šķirnes cūku audzēšanas kompleksā “Rukas”
Krimuldas pagastā, Siguldas novadā ietekmes uz vidi novērtējuma
ziņojumu

Derīgs līdz 2025. gada 2. maijam

Paredzētās darbības ierosinātājs:

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Ancers” (reģistrācijas Nr. 40002024037), juridiskā adrese: Ābeļu iela 4, Salaspils, Salaspils novads, LV-2169; elektroniskā pasta adrese: ancers2@inbox.lv (turpmāk – Ierosinātāja).

Ziņojuma izstrādātājs:

SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (reģistrācijas numurs 40003374818), adrese: Vīlandes iela 3-6, Rīga, Latvija, LV-1010; tālr. 67242411; elektroniskā pasta adrese: elle@environment.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk arī Birojs):

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums “SIA “Ancers” dzīvnieku turēšanas vietu skaita un dzīvnieku kategoriju izmaiņas šķirnes cūku audzēšanas kompleksā “Rukas” Krimuldas pagastā, Siguldas novadā¹” (turpmāk – Ziņojums) Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) iesniegts 2021. gada 2. jūlijā. Papildinātais Ziņojums Birojā iesniegts 2022. gada 9. martā.

Atzinums izdots saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Novērtējuma likums) 20. panta pirmo daļu, un tajā noteikti nosacījumi saskaņā ar šā likuma 20. panta desmito daļu.

1. Paredzētās darbības nosaukums:

SIA “Ancers” dzīvnieku turēšanas vietu skaita un dzīvnieku kategoriju izmaiņas šķirnes cūku audzēšanas kompleksā “Rukas” Krimuldas pagastā, Siguldas novadā (turpmāk – Paredzētā darbība).

¹ Atbilstoši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumam no 2021. gada 1. jūlija Krimuldas novada teritorija iekļauta Siguldas novadā.

2. Paredzētās darbības iespējamā norises vieta:

Siguldas novads, Krimuldas pagasts, “Rukas”, zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 80680100111 (turpmāk – Darbības vieta).

3. Īss paredzētās darbības raksturojums:

3.1. Vispārēja informācija par Paredzēto darbību.

- 3.1.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk arī – IVN) procedūra Paredzētajai darbībai piemērota 2016. gada 13. janvārī ar Biroja lēmumu Nr. 14 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*” (turpmāk – Lēmums Nr. 14), pamatojoties uz Novērtējuma likuma 3. panta 6. punktu un 4. panta pirmās daļas 1. punktu, 5. punkta “b” apakšpunktu un šā likuma 1. pielikuma “*Objekti, kuru ietekmes novērtējums ir nepieciešams*” 23. punkta 3. un 4. apakšpunktu.
- 3.1.2. IVN ietvaros vērtētā Paredzētā darbība ir izmaiņas esošajā SIA “*Ancers*” darbībā – dzīvnieku turēšanas vietu skaita un dzīvnieku kategoriju izmaiņas šķirnes cūku audzēšanas kompleksā “*Rukas*” Krimuldas pagastā (turpmāk – Komplekss). Saskaņā ar Ziņojumu Paredzētās darbības ietvaros plānots:
 - 3.1.2.1. Veikt dzīvnieku kategoriju izmaiņas esošajās novietnēs – kompleksā vairs netiks turētas nobarojamās cūkas, bet paredzēts grūsno sivēnmāšu (vietu skaits – 1 498), atnesušos sivēnmāšu (vietu skaits - 502), jauncūku (vietu skaits – 500), kuiļu (vietu skaits – 12) un atšķirto sivēnu (vietu skaits - 5488) skaita palielinājums. Kopējo dzīvnieku vietu skaitu Kompleksā paredzēts palielināt līdz 8 000 vietām, kas, ņemot vērā dzīvnieku kategorijas, atbilst 659 dzīvnieku vienībām.
 - 3.1.2.2. Izveidot barības sagatavošanas iecirkni kompleksa teritorijā. Paredzēts, ka iecirknis sastāvēs no labības pieņemšanas punkta (bedres), trīs labības bunkuriem ar tilpību 1 000 m³ jeb 700 tonnas katram, barības sagatavošanas mezgla, kā arī slēgtas transportieru sistēmas, kas jauno daļu savienos ar esošo barības padošanas sistēmu. Pēc nepieciešamības var tikt paredzēta arī graudu tīrīšana un malšana. Kopējais Kompleksā nepieciešamais barības daudzums pēc izmaiņām dzīvnieku kategorijās būs līdz 5 000 t/gadā.
 - 3.1.2.3. Pārvietot apkures iekārtu ārpus dzīvnieku novietņu teritorijas; paredzēta kurināmā maiņa (iespējamās alternatīvas – biomasā, dabasgāzē, sašķidrinātā gāzē) un ievadītās siltuma jaudas palielinājums līdz 1,26 MW (esošo malkas apkures katlu ievadītā siltuma jauda ir 0,66 MW).
- 3.1.3. Kompleksa pašreizējās un Paredzētā darbības kā A kategorijas piesārņojošās darbības viens no nosacījumiem ir labāko pieejamo tehnisko paņēmieni (turpmāk arī – LPTP) īstenošana, lai novērstu vai ierobežotu piesārņojuma rašanos, kā arī atbilstības nodrošināšana ar LPTP saistītajiem emisiju līmeņiem (LPTP-SEL). Intensīvas cūku audzēšanas LPTP noteikti Komisijas īstenošanas lēmumā (ES) 2017/302 (2017. gada 15. februāris) “*ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES nosaka secinājumus par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (LPTP) attiecībā uz mājputnu vai cūku intensīvo audzēšanu*” (turpmāk – *Cūku audzēšanas LPTP Secinājumi*). Paredzētās darbības atbilstība *Cūku audzēšanas LPTP Secinājumiem* prasību ievērošanai, un aspektos, kur tas būtiski (jo uz piesardzību norāda IVN rezultāts), papildus nosacījumi nostiprināti arī ar šo Biroja atzinumu.

- 3.1.4. Birojs 2017. gada 27. februārī izdeva programmu “*Programma ietekmes uz vidi novērtējumam dzīvnieku turēšanas vietu skaita un dzīvnieku kategoriju izmaiņu plānotajai veikšanai šķirnes cūku audzēšanas kompleksā “Rukas” Krimuldas pagastā Krimuldas novadā*” (turpmāk – Programma), tās derīguma termiņš – 2022. gada 27. februāris. Programma izdota, pamatojoties uz Izstrādātājas 2017. gada 27. janvāra iesniegumu ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izstrādei un 2017. gada 20. februāra vēstuli, ar kuru iesniegti materiāli ar sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem.
- 3.1.5. Saskaņā ar savstarpēji noslēgtu līgumu starp Ierosinātāju ar Izstrādātāju Izstrādātāja veikusi Ziņojuma sagatavošanu un publiskās apspriešanas nodrošināšanu.

3.2. Darbības vietas un esošās situācijas raksturojums:

- 3.2.1. Atbilstoši Ziņojumā iekļautajai informācijai Ierosinātāja esošo darbību veic Krimuldas pagastā zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 8068 010 0111, kas tiek izmantota uz nomas līguma pamata. Kompleksa platība ir 5,22 ha un to nav plānots paplašināt.
- 3.2.2. Valsts vides dienests (turpmāk- Dienests) Ierosinātājas esošajai darbībai izsniedzis atļauju Nr. VA10IA0001 A kategorijas piesārņojošās darbības veikšanai (turpmāk – Atļauja). Atļauja ir izsniegta intensīvai cūku audzēšanai Kompleksā ar kopējo dzīvnieku vietu skaitu 6 178². Ūdensapgāde tiek nodrošināta no dziļurbuma, kas ierīkots 1998. gadā (urbuma identifikācijas numurs Nr. P101149, Atļauja aizstāj 2007. gadā izsniegto ūdens resursu lietošanas atļauju RIT-20-Ū-0087). Saskaņā ar Atļauju ūdens ieguves apjoms ir 35 000 m³/gadā. Atbilstoši Atļaujas nosacījumiem siltumenerģijas ražošanai izmanto trīs sadedzināšanas iekārtās ar kopējo jaudu 0,66 MW izmantojama koksne (913 t/gadā) vai, nepieciešamības gadījumā, vienam no katliem - akmeņogles (rezerves kurināmais, 250 t/gadā). Atļauja izsniegta arī šķidrmēslu uzglabāšanai krātuvei ar ietilpību 4 000 m³ (3 200 t/gadā) un citām saistītām darbībām.
- 3.2.3. Ierosinātājas faktiski realizētā darbība atšķiras no Atļaujā atļautās piesārņojošās darbības. Kompleksā veiktas vairākas izmaiņas, kurām Ierosinātāja nav pieprasījusi grozījumus Atļaujā. Ziņojumā kā esošā darbība vērtēta faktiskajai darbībai un apjomiem atbilstošā, ņemot vērā, ka teritorijā atrodas arī 2011. gadā izbūvēta novietne 6A ar 2 000 sivēnu vietām. 2019. gadā izbūvēta otra ar maisītājiem aprīkota šķidrmēslu krātuve ar ietilpību 3 620 m³ un šķidrmēslu pārsūkņēšanas sistēma. Abas krātuves aprīkotas ar stacionāriem jumtiem. Kopējais apsaimniekojamo kūstmēslu daudzums ir 9 612,5 t/gadā, mazgāšanas ūdeņu apjoms – 777 m³/gadā.
- 3.2.4. Birojs neuzskata par lietderīgu savā atzinumā atkārtoti detalizēti norādīt informāciju par Darbības vietas apstākļiem un Paredzētās darbības risinājumiem, kas jau ir ietverti Ziņojumā, jo Ziņojums ir neatņemama IVN dokumentācijas sastāvdaļa. Birojs tālāk šajā atzinumā akcentē tikai būtiskākos darbības vietu raksturojošos apstākļus, kur nepieciešams – ietekmju griezumā tos ņemot vērā attiecīgajās šī atzinuma sadaļās.
- 3.2.5. Atbilstoši spēkā esošajam Krimuldas novada teritorijas plānojumam 2016. – 2028. gadam³ Komplekss atrodas lauksaimniecības teritorijā, kur galvenās

²Dzīvnieku vietu sadalījums pa kategorijām 6 novietnēs ir sekojošs: 2 765 vietas nobarojamām cūkām, 210 vietas sivēnmātēm ar sivēniem, 2500 vietas sivēniem ar svaru līdz 30 kg, 685 vietas grūsnām sivēnmātēm un 18 vietas kuiļiem.

³ Siguldas novadā pēc 2022. gada 1. jūlija ietilpstošo bijušo Inčukalna, Mālpils un Krimuldas novadu teritorijas plānojumi, ir spēkā līdz jauna, visam Siguldas novadam kopēja teritorijas plānojuma apstiprināšanai https://www.sigulda.lv/public/lat/buvvaldeattistiba/planosana1/teritorijas_planojums11/. Skatīta 16.03.2022.

izmantošanas ietvaros ir atļauta visu veidu lauksaimnieciskā darbība un ar to saistītie pakalpojumi.

- 3.2.6. Paredzētās darbības teritorijas D un R atrodas autoceļš V92 *Sunīši – Viesturi*, aiz tā, apmēram 300 m attālumā no Kompleksa, atrodas ciems *Sunīši*. Uz Z no Paredzētās darbības teritorijas atrodas mazdārziņu teritorija, uz A - lauksaimniecības teritorijas. Tuvākās dzīvojamās apbūves teritorijas (viensētas) ir “*Pupas*”, “*Pupas 2*” un “*Pupas 15*”, kuras izvietotas ZR virzienā aptuveni 120 m attālumā no Kompleksa teritorijas robežas. Aptuveni 500 m attālumā uz DR no Kompleksa atrodas veco ļaužu nams “*Krimulda*”, aptuveni 600 m uz DA no paredzētās darbības vietas atrodas aktīvās atpūtas bāze “*Almucas trase*”.
- 3.2.7. Komplekss atrodas Krimuldas pagastā vietā, kurā dominē lauksaimniecībā izmantojamās zemes un teritorijai raksturīgā kultūrvēsturiskā ainava ar atsevišķām viensētām vai viensētu grupām, izņemot Sunīšu ciema ziemeļu daļu, kurā atrodas vairākas trīsstāvu daudzdzīvokļu ēkas. Kompleksa teritorija ir redzama no publiskās lietošanas ceļiem. Ziņojumā novērts, ka Komplekss dominē lokālajā ainavu telpā. Darbības vietā un tās tiešā tuvumā neatrodas kultūras pieminekļi, rekreācijas un tūrisma objekti. Saskaņā ar Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes datu bāzē pieejamo informāciju, tuvākais vietējās nozīmes kultūras piemineklis Klintsdzirnavu senkapi (reģ. Nr. 2110) atrodas ~1,4 km uz R no kompleksa. Tuvākie valsts nozīmes kultūras pieminekļi ir Priežu senkapi (reģ. Nr.2115) ~ 1,7 km uz DA un Lojas pilskalns (reģ. Nr.2109) ~2,1 km uz DR no Kompleksa teritorijas. Ņemot vērā attālumu līdz identificētajiem kultūras pieminekļiem, prognozējams, ka ietekme uz kultūrvēsturiskām vērtībām nebūs būtiski negatīva.
- 3.2.8. Aptuveni 150 m attālumā uz D atrodas uzņēmums SIA “*Rolfo*”, kas nodarbojas ar koka logu, koka durvju un citu galdniecības izstrādājumu ražošanu, 900 m attālumā uz DA - AS “*Latvijas Finieris*” kokaudzētava “*Zābaki*”. Uz Z no uzņēmuma aptuveni 1,2 km attālumā atrodas Inčukalna pazemes gāzes krātuve.
- 3.2.9. Kompleksā kā esoši emisijas avoti vērtēti malkas apkures iekārtu dūmeņi, cūku mītnu ventilācijas izvadi un šķidrmēslu uzglabāšana. Visu emisijas avotu (to izvietojums norādīts Ziņojuma 1.7. attēlā) darbības rezultātā gaisā tiek emitētas šādas piesārņojošas vielas: slāpekļa dioksīds, oglekļa oksīds, amonjaks, slāpekļa (I) oksīds, sērūdeņradis, cietās daļiņas, oglekļa dioksīds, smakas. Vērtējot esošo darbību, Ziņojuma 1.12. nodaļā secināts, ka Kompleksa darbības rezultātā radīto emisijas avotu devums summārajā piesārņojuma koncentrācijā nav nozīmīgs, un nepastāv Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumos Nr. 1290 “*Noteikumi par gaisa kvalitāti*” (turpmāk - Noteikumi Nr. 1290) noteikto robežvērtību pārsniegšanas iespēja. Gaisa piesārņojošo vielu summārās koncentrācijas vietās, kur tiek vērtēta gaisa kvalitātes atbilstība cilvēku veselības aizsardzībai, normatīvi netiek pārsniegti. Augstākās maksimālās koncentrācijas konstatētas (Ziņojuma 1.27. tabula) daļiņu (PM_{2,5}) emisiju gadījumā ziemeļu virzienā no Kompleksa (lauksaimniecības teritorijā), taču kopā ar fona piesārņojumu tās nepārsniedz 64% no robežlieluma vērtības. Ziņojumā nav vērtētas transporta radītās emisijas, jo kustības intensitāte teritorijā ir zema un neregulāra.
- 3.2.10. Ziņojumā (1.4.4. nodaļa) norādīts, ka cisternu uzpilde notiek caur augšējo lūku, paredzama līdz 280 cisternu uzpildīšana kūtsmēslu izkļiedes periodā (Ziņojuma 3.13. tabula).
- 3.2.11. Augstākā noteiktā smaku koncentrācija ārpus uzņēmuma teritorijas sasniedz 1,41 ou_E/m³ (28,2 % no robežlieluma). Atbilstoši modelēšanas rezultātiem nelabvēlīgos meteoroloģiskos apstākļos (Ziņojuma 1.32. tabula), kuru atkārtošanās ir

mazvarbūtīga (lēns vējš no Z), Sunīšu ciema savrupmāju apbūves teritorijā smaku koncentrācija var sasniegt $5,79 \text{ ouE/m}^3$. Ziņojumā nav vērtēta smaku emisiju veidošanās šķidrmēslu izvešanas periodā, ko Izstrādātāja pamato ar Ministru kabineta 2014. gada 25. novembra noteikumu Nr. 724 “*Noteikumi par piesārņojošas darbības izraisīto smaku noteikšanas metodēm, kā arī kārtību, kādā ierobežo šo smaku izplatīšanos*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 724) 40. punktu⁴ attiecībā uz smaku vērtējumu no mēslu izkļiedes procesiem. Birojs vērš uzmanību, ka minētā tiesību norma attiecas uz mēslu izkļiedi, bet nav attiecināma uz izkļiedei paredzēto mēslu cisternu uzpildi Kompleksa teritorijā. Prognozēts, ka gada laikā ar šķidrmēsliem uzpildīs ~300 cisternas (viena uzpilde ~15 min, ~60 h gadā), kas vērtējams kā īslaicīgas ietekmes emisiju avots.

- 3.2.12. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas laikā saņemti iedzīvotāju komentāri un jautājumi, kuros norādīts par smaku traucējumiem Kompleksa ietekmes zonā, tajā skaitā mēslu izkļiedes periodā. Līdz ar to Birojs rekomendē Ierosinātajai veikt smaku mērījumus cisternu uzpildes laikā un atkarībā no iegūtajiem rezultātiem nepieciešamības gadījumā izstrādāt risinājumus smaku izplatības mazināšanai cisternu uzpildes laikā.
- 3.2.13. Vērtējot esošo trokšņa avotu iespējamās radītos traucējumus ārpus Kompleksa teritorijas, izdalītas divas trokšņa avotu grupas: cūku mītņu ventilācijas darbības radītais troksnis un ar kompleksa darbību saistītā kravas transporta un traktortehnikas radītais troksnis. Aprēķināts, ka Kompleksa tuvumā izvietotajās dzīvojamās apbūves teritorijās trokšņa līmenis dienas laikā nepārsniedz 45 dB(A), vakara laikā 36 dB(A) un nakts periodā 37 dB(A). Summārajā trokšņa novērtējumā ņemta vērā autotransporta satiksmes intensitāte uz autoceļiem A3 Inčukalns – Valmiera – Igaunijas robeža (Valka) (turpmāk – A3) un V92 Sunīši – Viesturi (turpmāk – V92). Ziņojumā (3.4.1. nodaļa, 3.14. tabula un 3.8. - 3.10. attēli) secināts, ka esošais summārais trokšņa līmenis pārsniedz Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumos Nr. 16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 16) noteiktos vides trokšņa robežlielumus vairākās dzīvojamās apbūves teritorijās⁵, kuras daļēji atrodas autoceļa V92 Sunīši – Viesturi aizsargjoslā, kas, atbilstoši Krimuldas novada teritorijas plānojuma apbūves noteikumiem, lauku teritorijā ir 30 m (no autoceļa ass un katru pusi) un Sunīšu ciema teritorijā 19 m (sarkano līniju platums). Aprēķinu rezultāti augstāko trokšņa līmeni uzrāda pie viensētas “*Kapūnas 51*”, kas skaidrojams ar to, ka dzīvojamā ēka atrodas tikai 11 m attālumā autoceļa V92 ass. Kompleksam tuvākajā viensētas teritorijā “*Pupas*”, trokšņa līmenis dienas laikā sasniedz 45 dB(A), vakara periodā 44 dB(A), bet nakts laikā 41 dB(A), līdz ar to netiek pārsniegts valstī noteiktais normatīvs.
- 3.2.14. Kompleksam tuvākās ūdensteces ir Gauja, kas atrodas apmēram 1,45 km attālumā uz D un Loja - apmēram 1,7 km uz R no Kompleksa teritorijas. Kompleksam tuvākās ūdenstilpes ir Katrīndzirnavu ezers (apmēram 1,5 km uz R) un pakāpeniski aizaugoša platība (apmēram 1,0 km uz Z) no teritorijas. Atbilstoši Krimuldas novada teritorijas

⁴ Noteikumu Nr. 724 40. punkts: “*Lai ierobežotu iespējamu smaku emisiju no lauksaimniecībā izmantojamajām zemēm, operators kūtsmēslus vai citu organisko mēslojumu izkļiedē jebkurā nedēļas dienā, izņemot svētdienas un valsts noteiktās svētku dienas, kā arī ievēro noteikumos par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem noteiktās prasības. Šādā gadījumā uz operatoru neattiecas šo noteikumu III un IV nodaļā noteiktie nosacījumi un prasības.*”

⁵ Centrs 44 (Ldiena 59 dB(A), Lvakars 57 dB(A), Lnakts 52 dB(A)); Garāžas Sunīšos (Ldiena 58 dB(A), Lvakars 56 dB(A), Lnakts 51 dB(A)); Centrs 41 (Ldiena 58 dB(A), Lvakars 56 dB(A), Lnakts 52 dB(A)); Centrs 40 (Ldiena 59 dB(A), Lvakars 57 dB(A), Lnakts 52 dB(A)); Centrs 39 (Ldiena 59 dB(A), Lvakars 56 dB(A), Lnakts 51 dB(A)); Centrs 38 (Ldiena 60 dB(A), Lvakars 58 dB(A), Lnakts 53 dB(A)); E.Sovera iela 2 (Ldiena 58 dB(A), Lvakars 56 dB(A), Lnakts 51 dB(A)); Kapūnas 51 (Ldiena 65 dB(A), Lvakars 63 dB(A), Lnakts 57 dB(A)), Kapūnas 50 (Lvakars 51 dB(A), Lnakts 46 dB(A)).

plānojumam Sunīšu ciemā atrodas divi dziļurbumi (Nr. P100570 un P100571), kurus izmanto centralizētajai ūdensapgādei, tiem noteikta 10 m stingrā režīma aizsargjosla un 428 m ķīmiskā aizsargjosla, kurā daļēji atrodas arī Kompleksa teritorija (2.2. attēls). Kompleksa teritorija neatrodas plūdu risku apdraudētā teritorijā.

3.2.15. Komplekss un tam piegulošā teritorija atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (ĪADT) – Gaujas nacionālais parks. Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 22. maija noteikumiem Nr. 317 “*Gaujas nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi*” Komplekss atrodas Gaujas nacionālā parka neitrālajā zonā, kas izveidota, lai veicinātu parkā esošo blīvi apdzīvoto teritoriju vai intensīvi izmantojamo lauksaimniecības platību ilgtspējīgu attīstību. Ziņojumā novērtēts, ka ~0,5 km uz DR un ~0,7 km uz A no Kompleksa atrodas ainavu aizsardzības zona. Savukārt ~0,6 km attālumā uz D no Kompleksa atrodas Gaujas nacionālā parka dabas lieguma zona, kurā atrodas vairāki īpaši aizsargājami biotopi (Ziņojuma 2.6. attēls). Atbilstoši Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk - DAP) uzturētās dabas datu pārvaldības sistēmā “*Ozols*”⁶ esošajai informācijai tuvākie identificētie biotopi, tajā skaitā Gaujas nacionālā parka Dabas lieguma zonā esošie, atrodas D, DA virzienā aptuveni 0,6 -0,8 km no Kompleksa teritorijas. Dominē Eiropas nozīmes biotopi 9180* *Nogāžu un gravu meži nogabali*, 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži*, 91E0* *Aluviāli meži* un vietējas nozīmes biotopi 9050 *Lakstaugiem bagāti egļu meži*. Dabas vērtību raksturojums sniegts Ziņojuma 2.7. nodaļā. Tuvākais mikroliegums atrodas uz ZA no Kompleksa teritorijas aptuveni 3,5 km attālumā. Darbības vietā nav konstatētas Latvijā vai Eiropā īpaši aizsargājamu sugu vai biotopu atradnes⁷. Ziņojumā ietekme uz bioloģisko daudzveidību novērtēta kā nebūtiska (Ziņojuma 6.2. tabula).

3.2.16. Saskaņā ar VSIA “*Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC) uzturēto datu bāzi “*Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs*” tuvākā potenciāli piesārņotā vieta atrodas aptuveni 1 km uz dienvidrietumiem no kompleksa (bijusī zvēru ferma “*Sunīši*”, reģistrācijas Nr. 80688/1521).

3.3. Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums.

3.3.1. Ziņojumā novērtēta situācija, kad Paredzētās darbības realizācijas gadījumā kopējais cūku vietu skaits novietnēs sasniegs 8 000 vietas un tas atbildīs 659 dzīvnieku vienībām (turpmāk - DV) 9 396 m² lietderīgajā platībā (1.7. tabula), nepieciešamais barības izlietojums – ne vairāk kā 5 000 tonnas, ūdens patēriņš – 35 000 m³/gadā, gada laikā radītais šķidrmēsļu apjoms – līdz 8 225,2 t jeb 7 760 m³ un novietņu mazgāšanas ūdeņi – līdz 834 m³, kritušo dzīvnieku apjoms gadā prognozēts līdz 35 t.

3.3.2. Kompleksa teritorijā atrodas 7 cūku novietnes, Ziņojuma 1.6. tabulā atspoguļota aktuālā situācija un plānotās izmaiņas attiecībā uz dzīvnieku kategorijām Kompleksā, bet Ziņojuma 1.7. tabulā apkopots maksimāli paredzēto 8 000 dzīvnieku vietu sadalījums pa mītnēm, kā arī novērtēta vienam dzīvniekam aprēķinātās platības atbilstība labturības prasībām⁸. Visām novietnēm ir klimata kontroles sistēmas, kas ļauj regulēt pieplūdes un izplūdes ventilācijas ātrumu, nodrošinot optimālu mikroklimatu. Cūku mītnēm ir jumta ventilācija, visi izvadi atrodas 1 m augstumā

⁶ Publiski pieejama šeit - <https://ozols.gov.lv/pub>, skatīta 06.04.2022.

⁷ Sugas, kuras iekļautas Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumos Nr. 396. “*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstu*”, Eiropas nozīmes aizsargājamās sugas, kuras iekļautas Biotopu direktīvā – Padomes direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību un Padomes Direktīva 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību, sugas, kas iekļautas Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumos Nr. 940 “*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*”.

⁸ 2009. gada 7. jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr. 743 “*Cūku labturības prasības*”.

virš novietnes jumta. Gaisa attīrīšana pirms izplūdes atmosfērā nenotiek un nav plānota. Visās novietnēs ir automātiska barības padošanas sistēma un uzstādītas dzirdināšanas sistēmas, kas aprīkotas ar individuālajiem nipelīem, kā arī redeļu grīdas ar zemgrīdas šķidrmēslu krātuvēm.

- 3.3.3. Paredzētās darbības ietvaros nav paredzēts veikt nozīmīgus būvniecības darbus. Paredzēta novietņu apkures iekārtu pārvietošana uz jaunu katlu māju un barības sagatavošanas mezgla izbūve pie novietnes Nr. 1. Nav plānota jaunu inženierkomunikāciju izbūve. Ja kā kurināmo izmantos sašķidrināto naftas gāzi, tās uzglabāšanai tiks nomāti virszemes rezervuāri.
- 3.3.4. Transportēšanas maršrutus paredzēts saglabāt bez izmaiņām. No Ziņojuma secināms, ka Ierosinātās radītās transporta plūsmas izmaiņas būs nenozīmīgas, jo, kā jau norādīts šī Atzinuma 3.2.2. un 3.2.3. punktos, faktiski veiktā saimnieciskā darbība neatbilst Atļaujas nosacījumiem un ir tikusi veikta lielākā apjomā, līdz ar to vairākās pozīcijās apjomi un intensitāte Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā iespējams samazināsies (kravas transporta intensitātes izmaiņas apkopotas Ziņojuma 3.13. tabulā), jo īpaši, ja tiks realizētas alternatīva A-2 vai A-3, t.i. pāreja uz gāzes vai sašķidrinātās gāzes sadedzināšanas iekārtām.
- 3.3.5. Kompleksa darbībai nepieciešamo ūdens daudzumu iegūst no teritorijā esošā dziļurbuma, kas ierīkots 1998. gadā (urbuma identifikācijas numurs Nr. P101149), saskaņā ar šobrīd spēkā esošo Atļauju apstiprinātais ūdens ieguves apjoms ir 35 000 m³/gadā (95,89 m³/dnn) un tas ir pietiekošs arī Paredzētās darbības nodrošināšanai (Ziņojuma 1.20. tabula). Birojs konstatē, ka, saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju faktiskais ūdens patēriņš (Ziņojuma 1.19. tabula) ir bijis ievērojami zemāks par dzirdināšanai paredzēto patēriņu, bet tā kā Ziņojumā nav sniegta informācija par atbilstošajos gados izaudzēto cūku daudzumu, līdz ar to nav iespējams viennozīmīgi novērtēt ūdens patēriņa prognozes atbilstību faktiskajai situācijai. Tādējādi, uzsākot Paredzēto darbību, veicama atbilstoša ūdens patēriņa uzskaite un, diennakts patēriņam pārsniedzot 100 m³, jāsaņem pazemes ūdeņu atradnes pase⁹.
- 3.3.6. Siltumenerģijas nodrošināšanai cūku novietnēs un administrācijas ēkā šobrīd izmanto vienu energoresursu – malku. Plānota cūku novietņu apkures iekārtu pārvietošana ārpus dzīvnieku novietņu teritorijas un kurināmā maiņa (Ziņojumā vērtētas kurināmā iespējamās alternatīvas¹⁰ – biomasa, dabasgāze, sašķidrinātā gāze), kā arī ievadītās siltuma jaudas palielināšana līdz 1,26 MW¹¹.
- 3.3.7. Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā palielināsies cūku barības izlietojums gadā, salīdzinot ar šobrīd Atļaujā noteikto. Paredzētās darbības ietvaros plānots izveidot barības sagatavošanas mezglu, kurš sastāvēs no labības pieņemšanas punkta, labības bunkuriem, kā arī slēgtas transportieru sistēmas, kas jauno daļu savienos ar esošo barības padošanas sistēmu. Pēc nepieciešamības var tikt paredzēta arī graudu tīrīšana un malšana. Labības punkta tehnoloģiskais risinājums uz Ziņojuma sagatavošanas brīdi nav zināms, līdz ar to ticis novērtēts no emisiju viedokļa nelabvēlīgākais risinājums - atvērta tipa labības pieņemšanas bedre. Attiecībā uz graudu tīrīšanu un malšanu novērtējuma vajadzībām pieņemts, ka tiks izmantoti vispārpieņemti risinājumi, par kuriem pieejami emisijas faktori (graudu tīrīšana un

⁹ Prasību nosaka 2011. gada 29. septembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 696 "Zemes dzīļu izmantošanas licenču un bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju izsniegšanas kārtība, kā arī publiskas personas zemes iznomāšanas kārtība zemes dzīļu izmantošanai"

¹⁰ Skat. arī šī atzinuma 3.4. nodaļu

¹¹ Esošo malkas apkures katlu ievadītā siltuma jauda ir 0,66 MW.

malšana iekārtās, kuru izplūde aprīkota ar cikloniem). Ziņojumā novērtēts, ka iecirknī varētu veidoties līdz 151 kg PM₁₀ emisiju, kas uzskatāms par nebūtisku apjomu, līdz ar to šis emisijas avots nav iekļauts novērtējumā.

- 3.3.8. Kompleksā nenotiek šķidrmēsļu apstrāde vai pārstrāde. Mēsli tālākai apsaimniekošanai tiek nodoti zemnieku saimniecībām, kuras tos izved no uzņēmuma mēsļu krātuvēm ar savu transportu un veic šķidrmēsļu izkliedi uz lauksaimniecības zemēm, par kuru izmantošanu ir noslēgti nomas līgumi ar šo zemju īpašniekiem¹². Ierosinātāja veic kūtsmēsļu izkliedi uz lauksaimniecības zemēm (Ziņojuma 1. 6. attēls), par kuru izmantošanu ir noslēgti nomas līgumi ar šo zemju īpašniekiem. Šķidrmēsļu izkliedi neveic bioloģiski vērtīgos zālajos un aizsargājamajos biotopos, kā arī virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās. Cūku mēslus sākotnēji savāc caur novietnēs esošajām režģu grīdām zemgrīdas savākšanas vannās (to kopējā ietilpība ir 3 454 m³), kuru dziļums ir no 0,5 līdz 0,8 m. Šķidrmēsli no novietnēm uz ārējām tvertnēm tiek pārsūkņēti vidēji reizi 2-3 mēnešos un turpmākā uzglabāšana līdz realizācijai notiek divās krātuvēs ar kopējo ietilpību 7 620 m³. Krātuves ir aprīkotas ar maisītājiem un stacionāriem jumtiem.
- 3.3.9. Mēsļu izvešanai no Kompleksa teritorijas tiek izmantots specializētas 30 m³ cisternas, šķidrmēsļu iestrādāšana augsnē tiek realizēta 12 h laikā pēc izkļiedes. Ņemot vērā Kompleksa novietojumu, galvenais maršruts ir autoceļš V92 Sunīši-Viesturi, dominējot R virzienam uz autoceļu A3 Inčukalns – Valmiera - Valka.
- 3.3.10. Cūku mēsļu apsaimniekošanas detalizēts apraksts, tajā skaitā izvadītā kopējā slāpekļa (N_{kop}) un kopējā fosfora (izteikts kā P₂O₅) apjomi un monitoringa apraksts sniegts Ziņojuma 1.4. nodaļā. Atbilstoši Ziņojuma 1.14. tabulā iekļautajai informācijai ir konstatēta neatbilstība Cūku audzēšanas LPTP Secinājumos noteiktajiem P₂O₅ (fosfora (V) oksīda) līmeņiem 2020. un 2021. gadā, bet tas tiek skaidrots (Ziņojuma 73. lpp.) ar to, ka testi veikti nevis zemgrīdas krātuvēs ņemtiem paraugiem, bet no kopējām uzglabāšanas tvertnēm ņemtiem paraugiem. Atbilstoši sniegtajai informācijai, veicot pārrēķinu uz vidējo LPTP līmeni, atbilstība tiek ievērota. Birojs konstatē ka ir vērtēts ir tikai viens kopējās tvertnes paraugs 2020. gadā un divi - 2021. gadā. Līdz ar to Birojs iesaka turpmāk ņemt paraugus no zemgrīdas krātuvēm, kas ļautu precīzāk novērtētu izvadītā N_{kop} (kopējā slāpekļa) un P₂O₅ apjomu atbilstību LPTP noteiktajam un nepieciešamības gadījumā veiktu korekcijas barības sastāvā.
- 3.3.11. Kompleksa darbības rezultātā veidojas sadzīves, ražošanas un lietus notekūdeņi. Novietņu mazgāšanas ūdeņi (atbilstoši Ziņojuma 1.23. tabulā norādītajam - aptuveni 240 m³/gadā, pieņemot, ka 1 m² mazgāšanai tiek iztērēti 3 litri) kopā ar izšļakstīto dzeramo ūdeni tiek novadīti šķidrmēsļos, sadzīves notekūdeņi (aptuveni 500 m³ gadā) tiek novadīti uz divām izsmelamajām akām (ar tilpumiem 5 m³ un 20 m³) un nodoti atbilstošiem apsaimniekotājiem, lietus un sniega kušanas ūdeņi no novietņu jumtiem, citām būvēm un cietā seguma pašteses ceļā infiltrējas gruntī, to apjomi Ziņojumā nav novērtēti, Kompleksa teritorijā nav lietus ūdeņu kanalizācijas sistēmas.
- 3.3.12. Ķīmisko vielu un maisījumu izmantošana Kompleksa darbības nodrošināšanai, salīdzinot ar šobrīd Atļaujā saskaņotajiem apjomiem, būtiski nepalielināsies (Ziņojuma 1.21. tabula). Uzņēmumā ir precīzi izstrādātas dezinfekcijas un mazgāšanas programmas, lai tās efektīvi nodrošinātu veterinārsanitārās prasības, kā arī nodrošinātu efektīvu mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļu izlietošanu. Ķīmisko vielu patēriņš tiek analizēts vismaz vienu reizi mēnesī. Uzņēmums regulāri pārskata

¹² ZS "Robežnieki" un ZS "Bangas".

iespēju aizstāt esošos mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus ar efektīvākiem un videi un cilvēkiem mazāk kaitīgiem līdzekļiem.

3.4. Paredzētās darbības iespējamie alternatīvie risinājumi:

3.4.1. IVN pamatprincipi paredz prasību, lai, novērtējot paredzēto darbību, tiktu izsvērtas pieņemamās alternatīvas, kas varētu būt piemērotas ierosinātajam projektam un tā specifiskajām īpašībām. Alternatīvas var tikt novērtētas kā tehnoloģiskajam procesam, tā darbības vietai. Ņemot vērā, ka Paredzētās darbība ir izmaiņas esošā darbībā, un plānots, ka Kompleksa pamatdarbība nākotnē būs sivēnu audzēšana un pilnībā atsakoties no nobarojamo cūku audzēšanas, Ziņojumā kā alternatīvas vērtēta kurināmā izvēle gan administrācijas, gan dzīvnieku novietņu apsildei. Novietņu apsildei paredzētās sadedzināšanas iekārtas neatkarīgi no kurināmā veida plānots no dzīvnieku novietņu teritorijas pārvietot uz katlu māju. IVN ietvaros vērtētas trīs kurināmā alternatīvas, visās alternatīvās paredzot palielināt sivēnu novietņu apsildīšanai paredzēto jaudu no 0,6 MW līdz 1,2 MW:

3.4.1.1. nepieciešamās siltumenerģijas nodrošināšanai arī turpmāk izmantot biomasas apkures iekārtas (Alternatīva A-1) - administratīvā korpusa esošajā apkures iekārtā kā kurināmo turpināt izmantot malku, bet atšķirto sivēnu novietņu siltumenerģijas nodrošināšanā apkures iekārtā kā kurināmo izmantot biomasu (šķeldu);

3.4.1.2. nomainīt visus apkures katlus uz sadedzināšanas iekārtām un visās apkures iekārtās kā kurināmo izmantot dabasgāzi (Alternatīva A-2);

3.4.1.3. nomainīt visus apkures katlus uz sadedzināšanas iekārtām, kas kā kurināmo izmanto sašķidrinātu gāzi (Alternatīva A-3).

3.4.2. Alternatīvu izvērtējums emisiju gaisā ietekmes aspektā ietverts Ziņojuma 3.2. nodaļā.

3.4.3. Ņemot vērā kurināmā veidu, Ziņojumā novērtēts (Ziņojuma 3.2. tabula), ka lielāks piesārņojošo vielu daudzums tiks radīts kā kurināmo izmantojot malku un šķeldu (apkures alternatīva A-1). Savukārt no siltumnīcefektu izraisīto gāzu (turpmāk – SEG) viedokļa kurināmie – malka un šķelda – vērtējami kā atjaunojamais resurss, kamēr dabasgāze un sašķidrinātā gāze – kā neatjaunojamais. Ziņojumā vērtēta nelabvēlīgākās apkures alternatīvas A-1 ietekme uz gaisa kvalitāti. Aprēķinātās NO_x, CO un SO₂ emisiju robežvērtības nepārsniedz Ministru kabineta 2021. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 17 “*Noteikumi par gaisa piesārņojuma ierobežošanu no sadedzināšanas iekārtām*” (turpmāk - MK Noteikumi Nr. 17) noteiktās emisiju robežvērtības jaunajām vidējas jaudas sadedzināšanas iekārtām ar jaudu no 1 MW – 5 MW. Atbilstoši aprēķiniem secināts, ka cieto daļiņu PM koncentrācija dūmgāzēs pārsniegs emisijas robežvērtību, līdz ar to, uzstādot jaunu apkures iekārtu, būs jāuzstāda gaisa attīrīšanas iekārtas, kuras nodrošinātu atbilstošu PM koncentrāciju izplūdē. Ņemot vērā novērtējuma rezultātus, Birojs nekonstatēja izslēdzošus faktorus nevienai no izvērtētajām alternatīvām, līdz ar to Ierosinātajai pastāv iespēja izvēlēties ekonomiski izdevīgāko risinājumu siltumenerģijas nodrošināšanai Kompleksā.

4. Izvērtētā dokumentācija:

4.1. Ierosinātajās 2017. gada 5. janvāra iesniegums “*Paredzētās darbības iesniegums Vides pārraudzības valsts birojam Dzīvnieku turēšanas vietu skaita un dzīvnieku kategoriju izmaiņām šķirnes cūku audzēšanas kompleksā “Rukas” Krimuldas pagastā Krimuldas novadā*” (Biroja reģistrācijas Nr. 3-01/35).

4.2. Biroja 2017. gada 13. janvāra lēmums Nr. 14 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*”.

- 4.3. Izstrādātājas 2017. gada 26. janvāra elektroniskā pasta vēstule “SIA “Ancers” Sākotnējā sabiedriskā apspriešana – “Rukas””, ar kuru Birojā iesniegts paziņojums par Paredzētās darbības sākotnējo sabiedrisko apspriešanu (Biroja reģistrācijas Nr. 3-01/158).
- 4.4. Ierosinātājas 2017. gada 27. janvāra iesniegums “Par ietekmes uz vidi novērtējuma programmas cūku audzēšanas kompleksam “Rukas”(atrašanās vieta: “Anceri”, Sunīši, Krimuldas pagasts, Krimuldas novads)” (Biroja reģistrācijas Nr. 3-01/165).
- 4.5. Fiziskas personas 2017. gada 13. februāra iesniegums ar viedokli par Paredzēto darbību (Biroja reģistrācijas Nr. 1-10/256).
- 4.6. Privātpersonas 2017. gada 13. februāra iesniegums ar viedokli par Paredzēto darbību (Biroja reģistrācijas Nr. 3-01/257).
- 4.7. Privātpersonas 2017. gada 13. februāra iesniegums ar viedokli par Paredzēto darbību (Biroja reģistrācijas Nr. 3-01/258).
- 4.8. Privātpersonas 2017. gada 14. februāra iesniegums ar viedokli par Paredzēto darbību (Biroja reģistrācijas Nr. 3-01/282).
- 4.9. Privātpersonas 2017. gada 14. februāra iesniegums ar viedokli par Paredzēto darbību (Biroja reģistrācijas Nr. 3-01/283).
- 4.10. Privātpersonas 2017. gada 14. februāra iesniegums ar viedokli par Paredzēto darbību (Biroja reģistrācijas Nr. 3-01/284).
- 4.11. Privātpersonas 2017. gada 14. februāra iesniegums ar viedokli par Paredzēto darbību (Biroja reģistrācijas Nr. 3-01/285).
- 4.12. Privātpersonas 2017. gada 14. februāra iesniegums ar viedokli par Paredzēto darbību (Biroja reģistrācijas Nr. 3-01/287).
- 4.13. Privātpersonas 2017. gada 15. februāra iesniegums ar viedokli par Paredzēto darbību un tam pievienotais 87 iedzīvotāju parakstīts apliecinājums par smaku traucējumu no esošajām kūtīm (Biroja reģistrācijas Nr. 3-01/286).
- 4.14. Sunīšu ciema iedzīvotāju kolektīvs (58 paraksti) 2017. gada 16. februāra iesniegums ar viedokli par Paredzēto darbību (Biroja reģistrācijas Nr. 3-01/325).
- 4.15. Krimuldas novada domes 2017. gada 16. februāra vēstule Nr. 3-6/396 “Par dzīvnieku turēšanas vietu skaita un dzīvnieku kategoriju izmaiņām šķirnes cūku audzēšanas kompleksā “Rukas”, Krimūnas novadā” (Biroja reģistrācijas Nr. 3-01/303).
- 4.16. Izstrādātājas 2017. gada 20. februāra vēstule “Par ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem paredzētās darbības – dzīvnieku turēšanas vietu skaita un dzīvnieku kategoriju izmaiņas šķirnes cūku audzēšanas kompleksā “Rukas” Krimuldas pagastā Krimuldas novadā”, ar kuru iesniegti IVN sākotnējās sabiedriskās apspriešanas materiāli.
- 4.17. Biroja 2017. gada 27. februāra Programma ietekmes uz vidi novērtējumam dzīvnieku turēšanas vietu skaita un dzīvnieku kategoriju izmaiņu plānotajai veikšanai šķirnes cūku audzēšanas kompleksā “Rukas” Krimuldas pagastā Krimuldas novadā.
- 4.18. Biroja 2017. gada 27. februāra vēstule Nr. 3-01/277 “Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, ar kuru Ierosinātajai nosūtīta Programma un Birojā sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie iedzīvotāju un pašvaldības viedokļi par Paredzēto darbību.
- 4.19. Izstrādātājas 2021. gada 12. februāra vēstule “Informācija par ziņojuma sabiedrisko apspriešanu SIA “Ancers” paredzētajai darbībai kompleksā “Rukas””, ar kuru Birojā iesniegts paziņojums par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/317).

- 4.20. Privātpersonas 2021. gada 8. marta vēstule ar viedokli par Paredzēto darbību (Biroja reģistrācijas Nr. 1-07/524).
- 4.21. Privātpersonas 2021. gada 8. marta vēstule ar viedokli par Paredzēto darbību (Biroja reģistrācijas Nr. 1-07/525).
- 4.22. Krimuldas novada domes 2021. gada 9. marta vēstule Nr. 2021/9-9-257 "*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu cūku audzēšanas kompleksam "Rukas"*" (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/540).
- 4.23. Dabas aizsardzības pārvaldes 2021. gada 9. marta vēstule Nr. 4.9/1344/2021-N "*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu paredzētajai darbībai – dzīvnieku turēšanas vietu skaita un dzīvnieku kategoriju izmaiņas šķirnes cūku audzēšanas kompleksā "Rukas"*" (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/542).
- 4.24. Dienesta 2021. gada 10. marta vēstule Nr. 2.4/1208/VI/2021 "*Par SIA "Ancers" paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*" (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/551).
- 4.25. Izstrādātājas 2021. gada 12. marta vēstule, ar kuru Birojā iesniegti Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas materiāli (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/571).
- 4.26. Krimuldas novada būvvaldes 2021. gada 25. marta vēstule (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/670).
- 4.27. Pārtikas un veterinārā dienesta 2021. gada 26. marta vēstule Nr. 1.1-13E/21/495 "*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sagatavošanu*" (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/684).
- 4.28. Biroja 2021. gada 9. aprīļa vēstule Nr. 5-01/396 "*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*", ar kuru Ierosinātājai un Izstrādātājai nosūtīti Birojā Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie viedokļi.
- 4.29. Izstrādātājas 2021. gada 2. jūlija vēstule "*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma iesniegšanu Vides pārraudzības valsts biroja atzinuma saņemšanai*", ar kuru Birojā iesniegts ziņojums "*Dzīvnieku turēšanas vietu skaita un dzīvnieku kategoriju izmaiņas šķirnes cūku audzēšanas kompleksā "Rukas"*" (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/1318).
- 4.30. Veselības inspekcijas 2021. gada 9. jūlija vēstule Nr. 4.5.-1/24752/ "*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*" (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/1410).
- 4.31. Dienesta 2021. gada 27. jūlija vēstule Nr. 2.3/3233/VI/2021 "*Par aktualizēto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*" (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/1479).
- 4.32. DAP 2021. gad 5. augusta vēstule Nr. 4.9/4383/2021-N "*Par ietekmes uz vidi novērtējumu paredzētajai darbībai – dzīvnieku turēšanas vietu skaita un dzīvnieku kategorijas izmaiņas šķirnes cūku audzēšanas kompleksā "Rukas"*" (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/1521).
- 4.33. Siguldas novada pašvaldības 2021. gada 11. augusta vēstule Nr. A-6.7/1/592 (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/1549).
- 4.34. Biroja 2021. gada 30. augusta vēstule Nr. 5-01/801 "*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*" Ierosinātājai un Izstrādātājai, ar kuru pieprasīta papildu informācija un invertējums.
- 4.35. Izstrādātājas 2022. gada 9. marta "*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma iesniegšanu Vides pārraudzības valsts biroja atzinuma saņemšanai*", ar kuru Birojā iesniegta Ziņojuma aktualizētā redakcija un paziņojums par Ziņojuma iesniegšanu (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/537).

5. Informācija par paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotajiem ieinteresēto pušu viedokļiem un argumentiem (tai skaitā par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem):

5.1. Sākotnējā sabiedrības informēšana, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sapulces, ieinteresēto pušu viedoklis un argumenti:

- 5.1.1. Paziņojums par sākotnējo sabiedrisko apspriešanu (turpmāk – Sākotnējā apspriešana) tika publicēts Krimuldas novada domes informatīvā izdevuma “*Krimuldas Novada Vēstis*” 2017. gada 30. janvāra numurā Nr. 2 (502). Informācija tika ievietota arī pašvaldības tīmekļvietnē www.krimulda.lv, Ierosinātājas tīmekļvietnē www.environment.lv, kā arī Biroja tīmekļvietnē www.vpvpb.gov.lv. Informatīvie materiāli bija pieejami Krimuldas novada domē (Parka iela 1, Ragana, Krimuldas pagasts, Krimuldas novads, LV-2144) darba laikā un tīmekļvietnē www.environment.lv. Sākotnējās apspriešanas ietvaros par Paredzēto darbību tika informēti arī Darbības vietai piegulošo nekustamo īpašumu īpašnieki (4 īpašnieki/valdītāji). Rakstiskus priekšlikumus Birojā bija iespējams iesniegt līdz 2017. gada 19. februārim.
- 5.1.2. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika 2017. gada 9. februārī plkst. 16.00 Krimuldas novada domē (Parka iela 1, Ragana, Krimuldas novads, LV-2144). Saskaņā ar Sākotnējās apspriešanas sanāksmes protokolu tajā piedalījās 25 personas. Klātesošajiem tika sniegta informācija par uzņēmuma līdzšinējo un plānoto darbību, IVN procedūru, kā arī bija iespēja uzdot jautājumus un saņemt atbildes. Sanāksmes dalībnieki, galvenokārt, izteica neapmierinātību par smaku emisijām no uzņēmuma līdzšinējās darbības un izteica bažas par smaku radīto diskomfortu arī nākotnē, tika uzdoti dažādi jautājumi saistībā ar smaku mērījumiem, smaku kontroles un smaku samazināšanas pasākumiem, kā arī diskutēja par līdzšinējo komunikāciju ar Ierosinātāju tieši smaku jautājumos un iespējām diskusijai nākotnē starp uzņēmumu un iedzīvotājiem.
- 5.1.3. Sākotnējās apspriešanas laikā Birojā tika saņemti vairāki iesniegumi ar viedokli par Paredzēto darbību, tostarp viens no tiem bija kolektīvi parakstīts (58 paraksti) Sunīšu ciema iedzīvotāju iesniegums, bet vienā no tiem bija 87 iedzīvotāju parakstīts apliecinājums par regulārām un traucējošām smakām no esošās cūku kūts. Iedzīvotāju iesniegumos, galvenokārt, tika paust viedoklis par līdzšinējo uzņēmuma darbību un smaku traucējumiem apkārtējiem iedzīvotājiem, kā arī izteiktas bažas par Paredzēto darbību un ar to saistīto iespējamo smaku līmeņa palielināšanos, kā arī tika lūgts izvērtēt iespējamās smaku samazināšanas pasākumus. Tāpat Sākotnējās apspriešanas ietvaros Birojā tika saņemta arī Krimuldas novada domes vēstule un Krimuldas novada domes Attīstības komitejas sēdes protokols saistībā ar Ierosinātās paredzēto darbību.

5.2. Sabiedrības informēšana, sabiedriskās apspriešanas sapulce, ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izstrādes un apspriešanas stadijā:

- 5.2.1. Paziņojums par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu tika publicēts Krimuldas novada domes informatīvā izdevuma “*Krimuldas Novada Vēstis*” 2021. gada 15. februāra numurā Nr. 2 (581). Informācija tika ievietota Krimuldas novada pašvaldības tīmekļvietnē www.krimulda.lv, Izstrādātājas tīmekļvietnē www.environment.lv un Biroja tīmekļvietnē www.vpvpb.gov.lv. Ziņojums bija pieejams Ierosinātājas Izstrādātājas tīmekļvietnē www.environment.lv, kā arī pēc iepriekšēja pieraksta klātienē Krimuldas novada pašvaldības telpās (Parka iela 1, Ragana, Krimuldas novads, LV-2144) un Krimuldas novada būvvaldē (Saules ielas 1A, Ragana,

Krimuldas pagasts, Krimuldas novads, LV-2144). Rakstiskus priekšlikumus Izstrādātājam un Birojā bija iespējams iesniegt līdz 2021. gada 26. martam.

5.2.2. Saskaņā ar ierobežojumiem, kas noteikti *Covid – 19* infekcijas izplatības ierobežošanai, Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksme tika organizēta neklātienē formā, attālināti¹³. Ziņojuma sabiedriskā apspriešanā norisinājās no 2021. gada 15. februāra līdz 2021. gada 26. martam. Tās laikā attālināti bija iespēja iepazīties ar sagatavoto Ziņojumu un tā kopsavilkumu un nepieciešamības gadījumā sazināties ar Izstrādātāju pa tālruni, kā arī no 2021. gada 3. marta līdz 2021. gada 12. martam bija iespēja uzdot jautājumus par IVN un saņemt atbildes no Izstrādātājas ar elektroniskā pasta (komplekss@environment.lv) starpniecību. Atbilstoši Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas materiāliem minētajā laika posmā norādītajā elektroniskā pasta adresē tika saņemti divi iedzīvotāju viedokļi, kuros, galvenokārt, vērsta uzmanība uz esošajām problēmām saistībā ar smaku ietekmi un nepieciešamību risināt šo jautājumu.

5.2.3. 2021. gada 3. martā plkst. 20.00 notika tiešsaistes videokonference, kas bija pieejama Izstrādātājas tīmekļvietnē www.environment.lv. Videokonferencē piedalījās 24 dalībnieki. Atbilstoši Birojā iesniegtajam ziņojuma sabiedriskās apspriešanas protokolam sanāksmes dalībnieki tika iepazīstināti ar sanāksmes darba kārtību un iespējām uzdot jautājumus, IVN procedūru, Ierosinātājas pārstāvis informēja par uzņēmuma līdzšinējo darbību, klātesošie tika iepazīstināti ar Paredzēto darbību, esošo situāciju un izmaiņām tajā, kas sagaidāmas, realizējot Paredzēto darbību, kā arī par galvenajam sagaidāmajām ietekmēm. Sanāksmē viedokli pauda arī pašvaldības pārstāvji, rosinot meklēt kompromisus starp uzņēmuma pārstāvjiem un iedzīvotājiem. Pēc projekta prezentācijas sabiedrībai bija iespēja uzdot sev interesējošos jautājumus. Iedzīvotāji, galvenokārt, izteica neapmierinātību ar joprojām esošo situāciju saistībā ar smakām no esošās darbības, kaut arī veikti uzlabojumi. Interesējās par vēl kādiem iespējamajiem risinājumiem smaku samazināšanai gan esošajā situācijā, gan Paredzētās darbības gadījumā, rosinot vērst uzmanību uz smaku pārvaldību. Kā arī interesējās par notekūdeņiem, to kvalitāti un ietekmi uz apkārtējo vidi, tāpat arī par mēslu pārstādi un ar to izkliedi saistītiem jautājumiem.

5.2.4. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas laikā Birojs saņēma gan institūciju (DAP 2021 gada 9. marta vēstule Nr. 4.9/1344/2021-N, Dienesta 2021. gada 10. marta vēstule Nr. 2.4/1208/VI/2021, Pārtikas un veterinārā dienesta 2021. gada 26. marta vēstule Nr. 1.1-13E/21/495), gan pašvaldības (Krimuldas novada domes 2021. gada 9. marta vēstule Nr. 2021/9-9-257, Krimuldas novada būvvaldes 2021. gada 25. marta vēstule), gan divu privātpersonu vēstules ar viedokli par sagatavoto Ziņojumu, tostarp par nepieciešamajiem labojumiem un papildinājumiem.

5.3. Sabiedrības informēšana par Birojā iesniegto Ziņojumu un argumenti Ziņojuma izvērtēšanas stadijā:

5.3.1. Birojā Ziņojums tika iesniegts kopumā divas reizes: 2021. gada 2. jūlijā un 2022. gada 9. martā. Paziņojumi par Ziņojumu iesniegšanu Birojā tika ievietoti Siguldas novada pašvaldības tīmekļvietnē www.sigulda.lv, Izstrādātājas tīmekļvietnē www.environment.lv un Biroja tīmekļvietnē www.vpvb.gov.lv. Ziņojums un tā aktualizētā versijas bija pieejama Izstrādātājas tīmekļvietnē www.environment.lv.

¹³Atbilstoši 2020. gada 5. jūnija likuma "*Covid-19 infekcijas pārvaldības likums*" 20. pantam, kas noteic kārtību, kādā neklātienē formā (attālināti) organizējama vides normatīvajos aktos noteiktā publiskā apspriešana.

- 5.3.2. Atsaucoties uz Biroja lūgumu sniegt viedokli par Ziņojumu un tā pilnveidotajām versijām, Birojā tika saņemtas:
- 5.3.2.1. Veselības inspekcijas 2021. gada 9. jūlija vēstule Nr. 4.5.-1/24752/, kurā norādīts, ka Veselības inspekcija piekrīt IVN Ziņojumā iekļautajiem risinājumiem un rekomendē Kompleksa ekspluatācijas laikā pievērst uzmanību pasākumiem, kas samazinātu gaisa piesārņojuma, smaku un trokšņa emisiju ietekmi uz Krimuldas pagasta iedzīvotājiem.
 - 5.3.2.2. Dienesta 2021. gada 27. jūlija vēstule Nr. 2.3/3233/VI/2021, kurā norādīts, ka Dienestam nav iebildumu pret sagatavoto Ziņojumu.
 - 5.3.2.3. DAP 2021. gad 5. augusta vēstule Nr. 4.9/4383/2021-N, kurā DAP aicina paredzēt nosacījumus šķidrmēsļu izkliedei, paredzot arī buferzonu starp izkliedei paredzētajām teritorijām un aizsargājamiem biotopiem un bioloģiski vērtīgiem zālājiem. Tāpat DAP izsaka bažas par iespējamu nelabvēlīgu ietekmi uz Lojas upi un tajā esošo aizsargājamo biotopu no plānotās šķidrmēsļu izkļiedes upei piegulošajās teritorijās.
 - 5.3.2.4. Siguldas novada pašvaldības 2021. gada 11. augusta vēstule, kurā norādīts, ka, pamatojoties uz pašvaldībā saņemtajiem novada iedzīvotāju iesniegumiem, kuros pausta neapmierinātība ar Kompleksa darbību (smakām), pašvaldība lūdz nodrošināt labākās pieejamās tehnoloģijas smaku novēršanai, kā arī iespēju robežās sekot līdzī vēja virzienam, veicot šķidrmēsļu izkliedi.
- 5.3.3. Izvērtējis Ziņojumu un saņemtos viedokļus par sagatavoto Ziņojumu, Birojs, ņemot vērā Novērtējuma likuma 20. panta otrajā un trešajā daļā noteikto, 2021. gada 30. augustā ar vēstuli Nr. 5-01/801 lūdza sniegt nepieciešamo papildu informāciju un novērtējumu, kā arī nosūtīja Birojā saņemtās institūciju un pašvaldības vēstules Ierosinātajai Ziņojuma pilnveidošanai, lai tajos izteiktie priekšlikumi un iebildumi, ja tādi izteikti, varētu tikt ņemti vērā, pilnveidojot Ziņojumu.
- 5.3.4. Detalizēts izklāsts par saņemtajās atsauksmēs ietvertajiem iebildumiem un ieteikumiem, kā arī informācija par Ziņojumā veiktajiem labojumiem, iekļauti Ziņojuma 20. pielikumā¹⁴.

6. Nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama:

- 6.1.** IVN ietvaros Ziņojuma autori ir novērtējuši iespējamās ietekmes uz vidi saistībā ar Paredzēto darbību, tai skaitā gaisa piesārņojošo vielu emisijas un smaku veidošanos, trokšņa līmeņu izmaiņas, Paredzētās darbības radīto vides stāvokļa izmaiņu ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, ainavu, kultūrvēsturiskiem objektiem, augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti u.c. jomām. Ziņojumā ir apzināta arī esošo un paredzēto tehnisko paņēmieni, kā arī organizatorisko un inženiertehnisko risinājumu atbilstība LPTP prasībām, ņemot vērā *Cūku audzēšanas LPTP Secinājumos* noteiktās prasības un ar LPTP saistītos emisiju līmeņus.
- 6.2.** Paredzētā darbība pēc būtības ir izmaiņas esošajā darbībā, tādēļ IVN ietvarā vērtētas gan Kompleksa līdzšinējās ietekmes, gan sagaidāmās izmaiņas, ja vienlaicīgi turamo dzīvnieku skaits un veidi tiek mainīti atbilstoši plānotajam apjomam. Novērtējumā konstatēts, ka ar Paredzēto darbību nav sagaidāmas nozīmīgas ainaviskās pārmaiņas, ietekme uz kultūrvēsturiskajām vērtībām, hidroloģisko situāciju, un šo ietekmju

¹⁴Ziņojuma 20. pielikumā atspoguļota tikai aktuālā informācija par Birojā iesniegtās Ziņojuma versijas izvērtēšanas gaitā saņemtajiem viedokļiem, ieteikumiem un iebildumiem, tādēļ pilnīgs pārskats par sabiedrības līdzdalību Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas un vērtēšanas gaitā gūstams, vērtējot arī 15. pielikuma saturu.

mazināšanai un pārvaldībai nav nepieciešami specifiski nosacījumi. Tādēļ Birojs tālāk šajā atzinumā aplūko tikai būtiskākās iespējamās ietekmes.

6.3. Novērtējuma likuma 24. pants noteic - *“Ierosinātāja pienākums ir nodrošināt: 1) iesniegtās informācijas pilnīgumu un patiesumu, kā arī ziņojuma sagatavošanu atbilstoši šā likuma un citu normatīvo aktu prasībām; 2) ziņojumā ietvertu risinājumu īstenošanu, tai skaitā tādu risinājumu īstenošanu, kuri paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu un, ja iespējams, atlīdzinātu paredzētās darbības būtisko negatīvo ietekmi uz vidi.”*. No Ziņojuma izriet, ka Paredzētās darbības īstenošana paredzēta, ievērojot normatīvo aktu saistošās prasības, tādēļ Birojam atkārtoti uz tām norādīt (un tās iekļaut savos nosacījumos) nav nepieciešams. Normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājam saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Birojs šajā atzinumā atkārtoti nenorāda arī ietekmju mazinošos pasākumus, kas norādīti Ziņojumā un kuri ir obligātā prasība Paredzētās darbības realizācijas gadījumā. Ņemot vērā Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu, Birojam ir tiesības noteikt papildus nosacījumu, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama Paredzētās darbības akcepta gadījumā.

6.4. Ziņojumā identificēti un izvērtēti šādi galvenie ar Paredzētās darbības realizāciju saistītie ietekmes uz vidi aspekti:

- 6.4.1. Ar būvju tehniskajiem risinājumiem un būvju kapacitāti saistītie ietekmes aspekti.
- 6.4.2. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē.
- 6.4.3. Smaku emisija un tās izplatība.
- 6.4.4. Trokšņa līmeņa izmaiņas.
- 6.4.5. Augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma iespējamība.
- 6.4.6. Avāriju un negadījumu riski.

6.5. Izvērtējot Ziņojumā identificētās un izvērtētās iespējamās plānotās darbības būtiskākās ietekmes uz vidi, Birojs secina:

6.5.1. Ar būvju tehniskajiem risinājumiem un būvju kapacitāti saistītie ietekmes aspekti:

- 6.5.1.1. Paredzētā darbība ir izmaiņas esošā Kompleksa darbībā, palielinot vienlaicīgi turēto atšķirto sivēnu vietu skaitu un samazinot pieaugušo dzīvnieku vietu skaitu. No Ziņojuma izriet, ka Kompleksa teritorijā atrodas 2 mēslu krātuves, 7 cūku mītnes, kuru skaits un kopējā lietderīgā platība – 9 396 m² - netiek mainīti.
- 6.5.1.2. Saskaņā ar Ziņojumā norādīto, būs nepieciešami salīdzinoši neliela apjoma būvdarbi, kas saistīti ar apkures iekārtu pārvietošanu uz jaunu katlumāju, kā arī barības sagatavošanas iecirkņa izveidi Kompleksa teritorijā. Kompleksa kopējo platību – 5,22 ha – nebūs nepieciešams paplašināt.
- 6.5.1.3. Veicot būvdarbus, sagaidāmas būvdarbiem raksturīgās tipiskās ietekmes, tomēr būvdarbu apjoms esošā Kompleksa teritorijā nav vērtējams kā nozīmīgs un būtisks. Ziņojumā secināts, ka prognozējama īslaicīga, lokāla ietekme galvenokārt uz trokšņa līmeņa pieaugumu no būvniecībā iesaistītajām tehnikas vienībām un transporta. Lai neradītu traucējumus iedzīvotājiem, būvdarbi norisināsies tikai dienas periodā. Saskaņā ar Ziņojumu būvdarbu laikā radušies atkritumi tiks nodoti atbilstošiem atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem.

6.5.1.4. Intensīva cūku audzēšana ir viens no saimnieciskās darbības veidiem, kas papildus nozarē piemērojamiem normatīvajiem aktiem tiek īpaši regulēta arī ar nosacījumiem teritoriju plānošanā un izmantošanā. Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 *“Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 240) 140. punkts noteic ierobežojumu, ka *“Plānojot jaunas lauksaimniecības dzīvnieku turēšanai paredzētas būves, ievēro šādus minimālos attālumus no dzīvojamās un publiskās apbūves līdz lauksaimniecības dzīvnieku turēšanas būvei: 140.1. 50 m – ja būve paredzēta, lai vienlaikus turētu līdz 20 dzīvnieku vienībām; 140.2. 100 m – ja būve paredzēta, lai vienlaikus turētu 21 līdz 50 dzīvnieku vienību; 140.3. 300 m – ja būve paredzēta, lai vienlaikus turētu 51 līdz 500 dzīvnieku vienību; 140.4. 500 m – ja būve paredzēta, lai vienlaikus turētu vairāk par 501 dzīvnieku vienībām”*.

6.5.1.5. Ņemot vērā plānotās izmaiņas audzējamo cūku veidos un ar to saistītās vietu skaitu izmaiņas, Ziņojumā noteikts novietņu piepildījums, dzīvnieku vienību aprēķināšanai izmantojot Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumu Nr. 834 *“Prasības ūdens, augsnes un gaisa aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma”* nosacījumus. Atbilstoši Ziņojumā veiktajam aprēķinam (apkopojums 1.6. tabulā), kopējais dzīvnieku vienību skaits Kompleksā būs 659 DV līdz šim esošo 610 DV vietā (Atļaujā saskaņoto dzīvnieku vienību skaits kompleksā ir 542 DV), bet nevienā no atsevišķajām novietnēm dzīvnieku vienību skaits nepārsniedz 166 DV.

6.5.1.6. Birojs vērš pašvaldības uzmanību, ka, līdzsvarojošot sabiedrības un komersantu intereses, plānojot jaunu teritoriju apbūvi Ierosinātajās prognozētajā ietekmes zonā, nepieciešams ņemt vērā gan esošās, gan prognozētas ietekmes.

6.5.1.7. Ņemot vērā iepriekš minēto un Ziņojumā novērtēto, Paredzētās darbības veikšanai būs nepieciešams pārskatīt Atļauju.

6.5.1.8. **Izvērtējot Ziņojumā iekļauto informāciju saistībā ar būvniecības procesu, Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu atzīst par nepieciešamu ar atzinumu nostiprināt un izvirzīt papildus nosacījumu, ar kādu Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama Paredzētās darbības akcepta gadījumā:**

a) Būvdarbu veikšana, kā arī būvniecības materiālu un atkritumu transportēšana jāveic pēc iespējas ārpus brīvdienām, būvdarbus plānojot atbilstoši Ziņojumā norādītajam - dienas periodā no plkst. 7:00 līdz 19:00.

6.5.2. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē:

6.5.2.1. Birojs secina, ka kopumā Ziņojumā ir apzināti un novērtēti galvenie gaisu piesārņojošo vielu emisiju un smaku avoti, kā arī veikts sagaidāmās ietekmes vērtējums, tomēr vērtējumā ir atsevišķi aspekti, kas ir par pamatu Biroja nosacījumu izvirzīšanai saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu.

6.5.2.2. No Ziņojuma izriet, ka galvenās gaisu piesārņojošo vielu emisijas radīs šādi ar Kompleksa darbību saistītie procesi – cūku audzēšana, dzīvnieku veidu nomaiņas rezultātā sasniedzot vienlaicīgi turamo cūku vietu skaitu 8 000, kūtsmēsļu apsaimniekošana un sadedzināšanas iekārtu ar kopējo ievadīto siltuma jaudu 1,26 MW ekspluatācija. Ziņojumā vērtēti 3 kurināmā veidu (A-1, A-2, A-3) izmantošana (ietekme noteikta vērtējot piesārņojošo vielu emisiju daudzumu, rezultāti apkopoti Ziņojuma 3.2. tabulā). Noteikts no ietekmju uz

gaisa kvalitāti viedokļa sliktākais variants ir Alternatīva A-1, kas paredz malkas un šķeldas izmantošanu, un, kas izmantots turpmākajā novērtējuma, līdz ar to secinot, ka no atbilstības normatīvajām prasībām viedokļa realizējamas visas izskatītās alternatīvas.

- 6.5.2.3. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi secināms, ka Kompleksā saglabāsies esošie emisiju avoti (esošās 7 novietnes ar kopsummā 51 ventilācijas izvadu uz novietņu jumtiem, 2 mēslu krātuves un sadedzināšanas iekārta ar ievadīto siltuma jaudu 0,06 MW¹⁵) un tiks radīti jauni emisiju avoti – 1,2 MW sadedzināšanas iekārtas dūmenis un barības sagatavošanas iecirknis, kas pēc sākotnējā novērtējuma izslēgts no turpmākā vērtējuma tā nenozīmīguma dēļ. Vērtēto Paredzētās darbības emisijas avotu fizikālie parametri un emitētā piesārņojuma apjomi apkopoti tabulās Ziņojuma 10. pielikumā, sadedzināšanas iekārtās izmantojamā kurināmā alternatīvu novērtējuma rezultāti apkopti Ziņojuma 3.2. tabulā.
- 6.5.2.4. No emisiju avotiem vidē tiek emitēts slāpekļa dioksīds, oglekļa oksīds, amonjaks, slāpekļa (I) oksīds, sērūdeņradis, cietās daļiņas, oglekļa dioksīds, smakas. Piesārņojošo vielu emisijas no cūku audzēšanas un kūstmēslu uzglabāšanas aprēķinātas saskaņā ar emisijas faktoriem (turpmāk – EF) no Vācijas inženieru apvienības izstrādātā (2011. gada septembris) standarta “*Emissions and immissions from animal husbandries – Housing systems and emissions – Pigs, cattle, poultry, horses*” (turpmāk tekstā – VDI standarts), slāpekļa (I) oksīda un sērūdeņraža EF no ASV Vides aizsardzības aģentūras 2001. gada melnraksta versijas “*Emissions from animal feeding operations*” (turpmāk – EPA Melnraksts), aprēķiniem no sadedzināšanas (apkures) iekārtām izmantoti ASV Vides aizsardzības aģentūras (EPA) datu krājuma AP - 42 sadaļas “*External combustion sources*” emisijas faktori (EF) biomasai, dabas gāzei un sašķidrinātajai gāzei.
- 6.5.2.5. Piesārņojošo vielu izkliedes modelēšana veikta, izmantojot datorprogrammu ADMS 5.2 (izstrādātājs CERC – Cambridge Environmental Research Consultants, beztermiņa licence), kas pielietojama rūpniecisko avotu izmešu gaisā izkliedes un smakas izplatības aprēķināšanai, ņemot vērā emisijas avotu īpatnības, apkārtnes apbūvi un reljefu, kā arī vietējos meteoroloģiskos apstākļus. Lai novērtētu esošo piesārņojumu Kompleksa apkārtņē bez uzņēmuma piesārņojuma devuma, izmantota LVĢMC sagatavotā informācija par piesārņojuma fona koncentrācijām Kompleksa ietekmes zonā. Meteoroloģisko apstākļu raksturojumam izmantoti 2017., 2018. un 2019. gada Priekuļu meteoroloģisko novērojumu stacijas dati. Saskaņā ar Noteikumu Nr. 182 27. punkta prasībām veikta piesārņojošo vielu izkliedes modeļa jutīguma analīze, kurā izvērtēta meteoroloģisko apstākļu izmaiņu ietekme uz aprēķinu rezultātiem un, modelējot piesārņojuma izkliedi, tiek ņemts vērā ēku izvietojums un reljefs, kā arī emisijas avotu (izplūdes ventilācijas izvadu) darbības intensitātes izmaiņas.
- 6.5.2.6. Atbilstoši Ziņojumam (3.5. tabula, rezultāti atbilstoši jutīguma analīzei par 2017. 2018. un 2019. gadiem), piesārņojošo vielu izkliedes aprēķinu rezultāti liecina, ka ārpus Kompleksa teritorijas summārā piesārņojuma koncentrācija Paredzētās darbības gadījumā nevienai no gaisu piesārņojošajām vielām nepārsniedz ar robežlielumiem vai mērķlielumiem noteiktās vērtības¹⁶.

¹⁵ Administratīvā korpusa apsildei.

¹⁶Noteiktas Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumos Nr. 1290 “*Noteikumi par gaisa kvalitāti*” un vērtētajās vadlīnijās “*Horizontal guidance: environmental permitting, Risk assessments for special activities*”

Augstākā summārā piesārņojuma koncentrācija attiecībā pret gaisa kvalitātes normatīvu paredzama putekļu emisijām, taču nevienā no vērtētajām situācijām summārās emisijas nepārsniedz 56% līmeni attiecībā pret gaisa kvalitātes normatīvu, Kompleksa darbības radītā daļa kopējās putekļu (PM_{10} un $PM_{2.5}$ daļiņas) emisijās ir robežās no 8,5% - 28,6%, augstākās koncentrācijas prognozējamās (izkliedes kartes pievienotas 21. pielikumā) galvenokārt uz Z aiz Kompleksa robežas. Aprēķināti arī piesārņojuma izkliedei nelabvēlīgie meteoroloģiskie apstākļi (Ziņojuma 3.6. tabula), kuru atkārtošanās varbūtība ir neliela. Noteikts, ka tas ir lēns vējš galvenokārt siltajā laika periodā un vēja virziens amonjaka un slāpekļa (I) oksīdā analizētajā periodā (2017.-2019. gads) ir bijis no ZR, visu pārējo piesārņotāju gadījumā – no DA. Valdošo vēju virzieni Kompleksa apkārtnē atbilstoši Ziņojumā pievienotajām “vēju rozēm” (3.1. attēls) ir D un DR virziena vēji.

- 6.5.2.7. Tādējādi – ar Paredzētās darbības īstenošanu tiek prognozētas nebūtiskas izmaiņas gaisa kvalitātē, bet netiek prognozēts, ka ietekme apjoma ziņā varētu sasniegt nepieļaujamu līmeni.
- 6.5.2.8. Realizējot Paredzēto darbību, Ierosinātajai jānodrošina, lai Paredzētās darbības ietekme nevienā no emisiju avotiem faktiski nebūtu lielāka par Ziņojumā novērtēto:
 - 6.5.2.8.1. Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā nav pieļaujams būtiski sliktāks vides sniegums par to, kādu Ierosinātāja ir novērtējusi Ziņojumā, un tas attiecas gan uz prognozētajām piesārņojuma koncentrācijām emisiju avotā, gan vides kvalitāti teritorijās, kurās vērtējama atbilstība Noteikumu Nr. 1290 un vadlīniju¹⁷ prasībām. Jāņem vērā, ka aprēķinos pieņemtā ventilatoru darbības jauda, emisijas avotu diametri un izplūdes augstums, emisiju izplūdes temperatūra, kā arī ventilācijas iekārtu režīmu variācijas tieši ietekmē piesārņojuma izkliedes rezultātus. Biroja ieskatā pēc Paredzētās darbības uzsākšanas un novietņu piepildīšanas, piesārņojošo vielu faktiskās koncentrācijas jānosaka arī mērījumu ceļā un atkarībā no rezultātiem jāņem par veicamiem precizējumiem Atļaujā, kā arī jāņem par papildu monitoringa nosacījumiem attiecībā uz gaisa kvalitātes uzraudzību.
 - 6.5.2.8.2. Ņemot vērā, ka sadedzināšanas iekārtu emisijas novērtētas provizoriski, sagatavojot Atļaujas iesniegumu grozījumu veikšanai, novērtējums precizējams atbilstoši uzstādāmo sadedzināšanas iekārtu fizikālajiem parametriem, izvēlētā kurināmā veidam un emisiju attīrīšanas iekārtu efektivitātei.
- 6.5.2.9. Ziņojumā vērtētas arī siltumnīcefekta gāzu (turpmāk – SEG) emisijas. No sagatavotā novērtējuma (rezultātu apkopojums Ziņojuma 3.3. tabulā) izriet, ka Paredzētās darbības SEG emisijas, salīdzinot tās ar esošo darbību, samazināsies par aptuveni 0,004 % un veidos 0,027 % no kopējām CO_2 emisijām lauksaimniecības sektorā valstī.
- 6.5.2.10. Lemjot par nosacījumu izvirzīšanu Paredzētās darbības realizācijai, Birojs ņem vērā, ka nosacījumi gaisu piesārņojošo vielu emisijai, tai skaitā no cūku intensīvas audzēšanas kompleksiem, ir regulēti jau ar ārējiem normatīvajiem

environmental permits, Air emission risk assessment for your permit, Environmental Agency, 02.08.20016” vielām, kurām Noteikumi Nr. 1290 nenoteic gaisa kvalitātes normatīvu. Apkopojums Ziņojuma 1.26. tabulā.

¹⁷ Vadlīnijas “*Horizontal guidance: environmental permitting, Risk assessments for special activities: environmental permits, Air emission risk assessment for your permit, Environmental Agency, 02.08.20016”*.”

aktiem un nozarei piemērojamiem *Cūku audzēšanas LPTP Secinājumiem*, kuru pielietošana ir obligāts nosacījums A kategorijas piesārņojošām darbībām. Ierosinātāja ar Ziņojumu ir apņēmusies nodrošināt noteiktu vides sniegumu (tajā skaitā emisiju līmeņus), demonstrējot, ka tāds ir iespējams (arī gadījumos, kad tas prognozēts labāks par pieļaujamo ietekmes maksimumu), citādā veidā Paredzētās darbības īstenošana nav pieļaujama. Tādēļ ir pamatoti ar šo Biroja atzinumu nostiprināt arī Paredzētās darbības maksimālos emisiju līmeņus, kādus Ierosinātāja apņēmusies nodrošināt.

6.5.2.11. Izvērtējot Ziņojumā iekļauto informāciju saistībā ar piesārņojošo vielu emisiju gaisā, Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu atzīst par nepieciešamu ar atzinumu nostiprināt un izvirzīt papildus nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama Paredzētās darbības akcepta gadījumā:

- a) Ievērojot to, ka Ziņojuma aprēķinos pieņemtā dzīvnieku novietņu ventilatoru darbības jauda (un emisijas plūsmas ātrums no ventilatoru izvadiem) tiešā mērā ietekmē piesārņojuma izkliedi, Ierosinātājam jānodrošina ventilācijas iekārtu un ar to darbību saistīto emisijas avotu fizikālo parametru atbilstība Ziņojumā vērtētajām vērtībām, vai arī izmaiņu gadījumā - jānodrošina piesārņojošo vielu izkliede atbilstoši Ziņojumā norādītajam vai arī labāka. Nosacījumi izmaiņu būtiskuma vērtēšanai noteikti Novērtējuma likuma 3.² panta pirmās daļas 3. punkta "c" apakšpunktā (ietekmes sākotnējais izvērtējums un, ja nepieciešams, – IVN).
- b) Paredzētajai darbībai aktuālie pieļaujamās ietekmes apjomi un emisiju limiti, tai skaitā vadoties no piemērojamo normatīvo aktu un *Cūku audzēšanas LPTP Secinājumu* nosacījumiem, nosakāmi Atļaujā, Ierosinātājam sagatavojot aktualizētu gaisu piesārņojošo vielu emisiju limita projektu. Būtisko emisiju avotu emisiju limiti Atļaujā nosakāmi vadoties no Ziņojuma 10. pielikumā "*Emisijas avotu fizikālie parametri – paredzētā darbība*" noteiktajām vērtībām, kuru ievērošanas kontrole nodrošināma, veicot arī mērījumus. Nav pieļaujamā par Ziņojuma 3.5. tabulā "*Piesārņojošo vielu izklijēšanas aprēķinu rezultāti un to novērtējums paredzētajai situācijai*" būtiski sliktākas piesārņojuma koncentrācijas vērtējamajās teritorijās. Lai pārliecinātos par Ziņojumā izdarīto pieņēmumu atbilstību, mērījumu regularitāte un veikšanas nosacījumi precizējami Atļaujā.
- c) Uzstādot jaunu sadedzināšanas iekārtu, jānodrošina atbilstība MK Noteikumu Nr. 17 prasībām, kādas noteiktas gaisu piesārņojošo vielu emisijām no jaunām sadedzināšanas iekārtām, nepieciešamības gadījumā aprīkojot to ar atbilstošām emisiju attīrīšanas iekārtām.

6.5.3. Smaku emisija un tās izplatība:

6.5.3.1. Vērtējot Ziņojumā ietverto smaku novērtējumu, Biroja secinājumi lielā mērā sasaucas ar secinājumiem, kas jau izdarīti kontekstā ar Paredzētās darbības ietekmi uz gaisa kvalitāti. Tādēļ Birojs atkārtoti nevērtē informāciju, kas saistīta ar emisiju avotiem un izmaiņām (esošā Kompleksa darbība un izmaiņas ar Paredzēto darbību).

6.5.3.2. Dominējošie smaku emisiju avoti Kompleksā būs ventilācijas izvadi no cūku novietnēm un kūstmēslu uzglabāšana. No Ziņojuma izriet, ka Kompleksā

radītais smaku emisiju apjoms būtiski nemainīsies, jo nav plānotas izmaiņas smaku avotu izvietojumā, raksturā un skaitā. Ziņojumā nav vērtēta smaku emisiju veidošanās un izkliede šķidrmēslu izvešanas periodā, uzpildot šķidrmēslu cisternas Kompleksa teritorijā (skat. arī šī atzinuma 3.2.9. punktu).

- 6.5.3.3. Smaku izplatības novērtējums esošajai situācijai un Paredzētajai darbībai veikts izmantojot VDI standartā noteiktos smaku emisijas faktorus (aprēķina metodika aprakstīta 1.12. nodaļā, Paredzētās darbības smaku emisiju aprēķina rezultāti katrai novietnei apkopoti Ziņojuma 3.7. tabulā). Ņemot vērā paredzēto novietņu aizpildījumu un dzīvnieku veidus, lielākais smaku emisiju apjoms tiks radīts Novietnē Nr. 6A (paredzēta sivēnmātēm ar sivēniem un atšķirtajiem sivēniem), bet salīdzinoši mazāks novietnēs Nr. 3 un Nr. 5 (paredzētas grūsnajām sivēnmātēm).
- 6.5.3.4. Izmantojot šī atzinuma 6.5.2.5. punktā minēto modelēšanas datorprogrammu, Ziņojumā veikta esošās un sagaidāmās situācijas novērtēšana, tajā skaitā jutības analīze, veicot aprēķinu katram no gadiem periodā no 2017. – 2019. gadam. No Ziņojuma izriet, ka teritorijās, kur saskaņā ar Noteikumu Nr. 724 8. punkta nosacījumiem nodrošināma atbilstība smakas mērķlielumam ($5 \text{ ou}_E/\text{m}^3$, ko nedrīkst pārsniegt vairāk par 168 stundām gadā), tie tiek ievēroti (izkļiedes aprēķinu grafiskais attēlojums attēlots Ziņojuma 3.7. attēlā). Atbilstoši MK Noteikumiem Nr. 724 smakas uztveres sliekšnis jeb tāda smakojošas vielas koncentrācija, kuru sajūt vismaz puse smakas vērtētāju grupas dalībnieku, ir viena smakas vienība ($1 \text{ ou}_E/\text{m}^3$). Līdz ar to Ziņojuma 3.8. tabulā ir apkopoti aprēķinu rezultāti Darbības vietai tuvākajās vērtētajās viensētās, kurās aprēķinātā smakas koncentrācija ir $1 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ vai lielāka, proti, dzīvojamās apbūves teritorijās “*Pupas*”, “*Lielpupas*” un “*Āboli*”. Saskaņā ar aprēķinu rezultātiem augstākā summārā smakas koncentrācija atbilstoši 2019. gada meteoroloģiskajiem apstākļiem $1,73 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ jeb 35 % no smakas mērķlieluma noteikta teritorijā “*Pupas*”. Noteikti arī nelabvēlīgie meteoroloģiskie apstākļi (Ziņojuma 3.9. tabula) smaku izplatībai (lēns Z un ZR vējš, augstas temperatūras), 2017. -2019. atbilstošās aprēķinātās smaku koncentrācijas ir vairāk kā 2 reizes augstākas par mērķlielumu. Tomēr šādu apstākļu atkārtošanos ir mazvarbūtīga, jo valdošie vēji saskaņā ar Priekuļu meteoroloģisko novērojumu stacijas datiem, tās zonā ir D virziena vēji.
- 6.5.3.5. Tāpat kā ietekmes uz gaisa kvalitāti kontekstā, Birojs konstatē vairākus aspektus, kas var ietekmēt smaku novērtējumu rezultātu. Minēto aspektu vidū ir gan Ierosinātājas izdarītie pieņēmumi par atsevišķiem emisiju avotiem, gan vērtētie nosacījumi cūku mītņu ventilācijas parametriem, kas ietekmē arī smaku izkliedi. Birojs norāda, ka Ierosinātāja ar Ziņojumu ir apņēmusies nodrošināt noteiktu vides sniegumu (tajā skaitā smaku emisiju līmeņus), demonstrējot, ka tāds ir iespējams. Attiecīgi Ierosinātājai ir arī jāapzinās šāda novērtējuma (un apņemšanās) sekas, jo Paredzētās darbības realizācijā nav pieļaujamas būtiski sliktākas smaku koncentrācijas identificētajos smaku avotos un ietekmes zonās par Ziņojumā norādītajām. Precīzi nosacījumi atbilstības novērtējumam un kontrolei, ievērojot Noteikumu Nr. 724 prasības, nosakāmi Atļaujā. Šāda nepieciešamība cita starpā saistīta arī ar to, ka Cūku audzēšanas LPTP atzīst, ka cūku intensīvas audzēšanas gadījumā emisijām iespējamas sezonālas svārstības, ko nosaka klimatiskie apstākļi.
- 6.5.3.6. Lemjot par nosacījumu izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs uzsver, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tai skaitā smaku normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un

ir Ierosinātajai saistoša. Citādā veidā Paredzētās darbības realizācija nav pieļaujama. Tādu risinājumu īstenošanu, kas paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu Paredzētās darbības būtisko negatīvo ietekmi uz vidi, par kādu Kompleksa gadījumā ir uzskatāma arī smaku veidošanās.

6.5.3.7. **Izvērtējot Ziņojumā iekļauto informāciju saistībā ar smaku emisijām un to izplatību, Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu atzīst par nepieciešamu ar atzinumu nostiprināt un izvirzīt papildu nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama Paredzētās darbības akcepta gadījumā:**

a) **Paredzētajai darbībai aktuālie pieļaujamās ietekmes apjomi un smaku emisiju limiti, tai skaitā vadoties no piemērojamo normatīvo aktu un *Cūku audzēšanas LPTP Secinājumu* nosacījumiem, nosakāmi Atļaujā. Nav pieļaujamā par Ziņojuma 3.8. tabulā “*Smakas koncentrācijas aprēķinu rezultāti un to novērtējums paredzētajai darbībai*” būtiski sliktākas smaku koncentrācijas vērtējamajās teritorijās un jutīgajos objektos. Ziņojuma 10. pielikumā pieņemtās un modelēšanā izmantotās emisijas un avotu parametri būtisko emisiju avotiem nosakāmi kā emisiju limiti, kuru ievērošanas kontrole nodrošināma, veicot reprezentatīvus mērījumus.**

b) **Pamatotu sūdzību saņemšanas gadījumā normatīvajos aktos (par piesārņojošas darbības izraisītu smaku noteikšanu un izplatības ierobežošanu) noteiktajos gadījumos veicami smaku mērījumi, un atkarībā no smaku mērījumu rezultātiem lemjams par papildu pasākumiem, tai skaitā Paredzētās darbības realizācijas nosacījumu precizēšanu un ierobežojumu nepieciešamību.**

6.5.4. Troksnis un tā izplatība:

6.5.4.1. Saistībā ar Paredzēto darbību identificēti sekojoši nozīmīgākie trokšņa avoti: cūku novietņu jumta ventilācijas izvadi (novērtējuma modelī tie ievietoti kā 1 laukumveida avots katrai novietnei) un ar kompleksa darbību saistītā kravas transporta un traktortehnikas radītais troksnis. Barības silosu pildīšana nav vērtēta, jo, atbilstoši Ziņojuma 20. pielikumā sniegtajiem skaidrojumiem, tā notiek apmēram 5 reizes mēnesī, un 1 uzpildes cikls aizņem apmēram 3 stundas. Gada griezumā tas veido 180 stundas dienas laikā, līdz ar to nav vērtējams kā nozīmīgs trokšņa avots. Ziņojumā konstatēts, ka dominējošais trokšņa avots Paredzētās darbības ietekmes teritorijā ir tuvumā esošie autoceļi, proti autoceļi A3 un V92, kuru tiešā tuvumā izvietota Kompleksa teritorija.

6.5.4.2. Novērtējumā konstatēts, ka jau esošajā situācijā (Ziņojuma 3.14. tabula, skat. arī šī atzinuma 3.2.13. punktu) Kompleksam un transportēšanas maršrutiem tuvāko dzīvojamo māju teritorijās vides trokšņa līmenis ir lielāks par Noteikumos Nr. 16 noteiktajiem vides trokšņa robežlīmeņiem¹⁸. Visās 9 dzīvojamo māju teritorijās pārsniegumi konstatēti jau fona ietekmei bez operatora darbības. Tāpat novērtēts, ka ne esošā, ne plānotā Kompleksa darbība nepasliktina jau ar fona troksni radītos pārsniegumus un nemainīs ietekmēto dzīvojamo teritoriju skaitu. Visnozīmīgākais fona un summārās ietekmes

¹⁸ Atbilstoši Ministru kabineta Noteikumu Nr.16 1. pielikuma 1.2. punktam, Paredzētā darbība plānota dienas, vakara un nakts periodos, kad individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju apbūves teritorijās trokšņa A-izsvartais ilgtermiņa vidējais skaņas līmenis (L_{diena} , L_{vakars} un L_{nakts}) nedrīkst pārsniegt attiecīgi 55 dB(A), 50 dB(A) un 45 dB(A).

trokšņa līmeņa pārsniegums (10 - 13 dB(A) atkarībā no diennakts perioda) visos diennakts periodos (Ldiena 65 dB(A), Lvakars 63 dB(A), Lnakts 57 dB(A)) konstatēts dzīvojamajā teritorijā “*Kapūnas 51*”, kas atrodas apmēram 610 m uz A no kompleksa teritorijas robežas autoceļa V92 ietekmes zonā.

- 6.5.4.3. Vērtējot Kompleksa līdzšinējo un ar Paredzēto darbību sagaidāmo trokšņa ietekmi, Izstrādātāja izmantojusi gan VAS “*Latvijas Valsts ceļi*” pieejamo informāciju par satiksmes intensitāti 2019. gadā uz autoceļiem A3 un V92. Ventilācijas iekārtu trokšņa parametri iegūti no ražotāja sagatavotās tehniskās dokumentācijas.
- 6.5.4.4. No trokšņa izvērtējuma izriet, ka 9 vietās ir konstatēts jau esošs trokšņa robežlielumu pārsniegums, kur to galvenokārt rada transporta kustība un kurš saglabāsies arī realizējot paredzēto darbību. Ņemot vērā VAS “*Latvijas Valsts ceļi*” pieejamo informāciju par satiksmes intensitāti un prognozēto Kompleksa darbības radīto kravas transporta maksimālo (pieņemot, ka kā kurināmais tiek izmantota biomasa) plūsmu konstatējams, ka Paredzētās darbības daļa kopējā satiksmes intensitātē dienas periodā uz autoceļa V92 nepārsniedz 8% (līdz 0,4 kravas auto vienībām stundā no kopējām 5,19 vienībām 2019. gadā). Gadījumos, kad viensētas pilnībā vai tikai daļēji atrodas autoceļa aizsargjoslā, vides trokšņa robežlielums saskaņā ar Noteikumu Nr. 16 2. pielikuma piezīmi šajās teritorijā ir uzskatāms par mērķlielumu, bet, ārpus aizsargjoslas tas ir robežlielums. Birojam nav deleģējuma izvirzīt nosacījumu, kurš būtu īstenojams galvenokārt autotransporta radītās trokšņa ietekmes mazināšanai vietās, kur ir konstatēts trokšņa robežlielumu pārsniegums, šāds atbilstīgs deleģējums ir pašvaldībai.
- 6.5.4.5. Trokšņa aspektā Birojs uzsver, ka normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātajai saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Ierosinātāja Ziņojumā ir novērtējusi, ka Paredzētās darbības realizācija ir iespējama veidā, kas arī summāri ar citiem trokšņa avotiem nepalielinās vides trokšņa līmeņus to dzīvojamo māju teritorijās, kurās vides trokšņa robežlielumi jau šobrīd pārsniegti. Tomēr šādu vides sniegumu (atbilstoši Ziņojumam) iespējams nodrošināt tikai ar pasākumiem, kas paredzēti trokšņa ietekmes mazināšanai (nosacījumi maksimāli pieļaujamai ventilatoru skaņas jaudai, satiksmes intensitāte, iekārtu darbība nakts un vakara stundās).
- 6.5.4.6. **Izvērtējot Ziņojumā iekļauto informāciju saistībā ar troksni un to izplatību, Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu atzīst par nepieciešamu noteikt papildus nosacījumu, ar kādu Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama Paredzētās darbības akcepta gadījumā:**
- a) **Trokšņa avotu modelēšanas parametri, kas novērtējuma nolūkiem Ziņojumā izmantoti maksimālās attiecīgo trokšņa avotu radītās ietekmes prognozē, ir Paredzētās darbības realizācijas nosacījumi trokšņa ietekmei.**
 - b) **Vērtējamajās teritorijās un jutīgajos objektos Paredzētās darbības radītās trokšņa vērtības nedrīkst būtiski pārsniegt Ziņojuma 3.14. tabulā “*Trokšņa līmeņu aprēķinu kopsavilkums cūku audzēšanas kompleksa “Rukas” tuvumā*” norādītās vērtības. Nepieciešamības**

gadījumā veicams atkārtots trokšņa novērtējums un izstrādājams pasākumu plāns trokšņa mazināšanai.

c) Ar Kompleksa darbību saistītā transporta kustība galvenokārt plānojama dienas periodā, nepārsniedzot Ziņojumā vērtēto transportēšanas intensitāti.

6.5.5. Augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma iespējamība:

- 6.5.5.1. Paredzētā darbība ir piesārņojoša rakstura darbība, kas saistīta ar šķidrmēsļu rašanos, kā arī ražošanas un lietus notekūdeņu veidošanos. Tādējādi viens no nelabvēlīgas ietekmes uz vidi aspektiem, kas ir iespējams gan esošās, gan Paredzētās darbības kontekstā, ir ūdeņu (virszemes, pazemes, gruntsūdeņu) un grunts piesārņojums minēto darbību rezultātā. Kā būtiskākais potenciālā grunts un gruntsūdeņu piesārņojuma avots uzskatāmas darbības ar kūtsmēsliem un to uzglabāšana Kompleksa teritorijā.
- 6.5.5.2. Uzņēmums šķidrmēsļu uzglabāšanai izmanto divas ar stacionāriem jumtiem aprīkotas krātuves, kā arī zemgrīdas krātuves katrā cūku novietnē un pārsūkņēšanas infrastruktūru mēsļu pārvietošanai uz galvenajām krātuvēm. Mēsļu apsaimniekošanas sistēmas raksturojums sniegts šī atzinuma 3.3.8. punktā. Ierosinātajai ir noslēgti līgumi par mēsļu izvešanu ar zemnieku saimniecībām, šķidrmēsļu izkliedi uz lauksaimniecības zemēm, par kuru izmantošanu ir noslēgti nomas līgumi ar šo zemju īpašniekiem, veic arī SIA "*Ancers*". Šķidrmēsļu izkliedi neveic bioloģiski vērtīgos zālajos un aizsargājamos biotopos, kā arī virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās.
- 6.5.5.3. Atbilstoši DAP sniegtajai informācijai dažas no šķidrmēsļu izklīdei paredzētajām platībām tieši robežojas ar ES nozīmes mežu biotopu poligoniem (piemēram, biotopu poligoniem ID 353503, 948012, 948013) vai tieši robežojas ar aizsargjoslu Lojas upei, kas minētajā vietā atbilst ES nozīmes upju biotopam 3260 *Upju straujtecēs un dabiski upju posmi* (ID 342337). DAP ieskatā nevar izslēgt iespējamu šķidrmēsļu izklīdes ietekmi uz Lojas upi un tādējādi arī ES nozīmes biotopu 3260 *Upju straujtecēs un dabiski upju posmi* (ID 342337), kuras aizsargjoslas tiešā tuvumā atrodas vairākas teritorijas, kurās plānots izklīdēt šķidrmēsļus. Līdz ar to jānodrošina, ka, īstenojot Paredzēto darbību, tiek ievērotas virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas, tai skaitā gar Lojas un Puskas upēm visā to aizsargjoslas platumā, kurās nenotiek šķidrmēsļu izklīde un tādējādi ūdenstilpēs nenonāk piesārņojums/tādējādi minētās ūdensteces pasargājot no iespējama piesārņojuma ar/no šķidrmēsliem. DAP rekomendē saglabāt buferzonu gar biotopiem ~10 m platumā. Ziņojumā norādīts, ka 10 m buferzonā ap Latvijā sastopamo ES prioritāras nozīmes biotopu - 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži* un 9020* *Veci jaukti platlapju meži* atrodas lauksaimniecības zemes, kurās plānota šķidrmēsļu izklīde. Ziņojumā novērtēts, ka buferzonas (10 m) noteikšana ap ES prioritāras nozīmes biotopu - 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži* un 9020* *Veci jaukti platlapju meži* kūtsmēsļu izklīdes platības samazinās par 0,21 ha. Ziņojumā norādīts, ka Ierosinātāja neiebilst pret šādu nosacījumu, ja tas tiek piemērots vispārēji. Līdz ar to Birojs secina, ka ar ārējiem normatīviem aktiem nav noregulēts jautājums par buferzonas saglabāšanu gar biotopiem, bet Ierosinātāja piekrīt ievērot šādu prasību, ja tāda tiek piemērota vispārēji. Sugu un biotopu aizsardzības likuma 9. panta pirmās daļas 1. punkts nosaka, ka zemes īpašnieka pienākums ir *veicināt sugu un biotopu daudzveidības saglabāšanu*. Lai arī minētā norma ir ģenerālklausula, tomēr no DAP sniegtā viedokļa un ierosinātāja sniegtā viedokļa, secināms, ka buferjoslas ievērošana ir minētās ģenerālklausulas

tvērumā. Birojs secina, ka Ierosinātājas tiesību ierobežojums, nosakot kā obligātu prasību buferjoslas ievērošanu, ir samērīgs, ievērojot arī to, ka Ierosinātāja piekrīt ievērot šādu prasību. Biroja ieskatā buferjoslas noteikšanas salīdzināmos gadījumos nodrošinās arī vienlīdzības principa ievērošanu.

- 6.5.5.4. Ziņojumā novērtēts (1.4. nodaļa), ka realizējot Paredzēto darbību, cūku šķidrmēsli (tajā skaitā novietņu mazgāšanas ūdeņi 834 m^3) veidosies ne vairāk kā 8594 m^3 jeb 8225,2 t. Šāda apjoma iestrādei, ņemot vērā slāpekļa daudzumu šķidrmēslos¹⁹, nepieciešami 226 ha lauksaimniecības zemju, bet atbilstoši Ziņojumam (75. lpp.) SIA “*Ancers*” ir noslēgti līgumi par 306,14 ha izmantošanu (šķidrmēsli izkliedes lauku teritorijas attēlotas Ziņojuma 1.6. attēlā).
- 6.5.5.5. Atbilstoši informācijai Ziņojuma 2.5. nodaļā, hidroģeoloģiskos apstākļus Kompleksa ietekmes zonā nosaka teritorijas ģeoloģiskā uzbūve un hipsometriskais augstums. Gruntsūdens pārsvarā piesaistīts ledāja veidotos nogulumos – morēnas smilšmālā un mālsmiltī (to filtrācijas īpašības ir ļoti zemas). Kvartāra nogulumu gruntsūdeņu statistiskie līmeņi iegul 1 – 4 m dziļumā no zemes virsmas. Kompleksam tuvākās ūdensteces ir Gauja (~1,45 km attālumā uz D no Kompleksa teritorijas) un Loja (~1,7 km attālumā uz R no Kompleksa teritorijas). Saskaņā ar VSIA “*Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi*” Meliorācijas digitālā kadastra datiem tuvākie meliorācijas objekti, t.i., drenas, atrodas uz dienvidaustrumiem tieši aiz kompleksa pievedceļa un mēsli krātuvēm. Savukārt uz dienvidiem no kompleksa teritorijas atrodas grāvis, kurš pēc vietējās nozīmes autoceļa V92 caurtekas savienojas ar citu grāvi, tālāk virszemes ūdeņi akumulējas un nonāk Gaujā²⁰. Atbilstoši Ziņojuma 9. pielikuma 2. attēlā norādītajam, arī gruntsūdens plūsma Kompleksa teritorijā orientēta DA virzienā. Ziņojumā norādīts, ka tā kā Gaujas pieteka netiek definēta kā prioritārie zivju ūdeņi un tai nav noteikti ūdens kvalitātes normatīvi, virszemes ūdeņu kvalitātes monitorings nav veikts.
- 6.5.5.6. Ziņojumā (Ziņojuma 2.6. nodaļa) norādīts, ka Atļaujā nav bijuši ietverti nosacījumi grunts un gruntsūdens monitoringa veikšanai, tāpēc Ierosinātāja testus un grunts un gruntsūdeņu kvalitātes novērtējumu veikusi tikai 2020. gadā, kad Kompleksa teritorijā ierīkoti 2 gruntsūdens monitoringa urbumi, urbumu dziļums ir 6 – 9 m.
- 6.5.5.7. Ziņojumā apkopotie gruntsūdens monitoringa dati (Ziņojuma 2.4. tabula) norāda uz to, ka kopējā slāpekļa ($N_{kop.}$) koncentrācija abās novērojumu akās pārsniedz Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumu Nr. 118 “*Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 118) 10. pielikumā noteiktās piesārņojuma mērķlieluma (3 mg/l) vērtības, taču noteiktais robežlielums (50 mg/l) netiek pārsniegts (kontrolakās noteiktās koncentrācijas attiecīgi ir $5,19 \text{ mg/l}$ un $5,35 \text{ mg/l}$). Savukārt ķīmiskā skābekļa patēriņš nevienā no novērojuma akām nepārsniedza pieļaujamo mērķlielumu 40 mg/l un ir attiecīgi 20 mg/l un 12 mg/l .
- 6.5.5.8. No Ziņojuma izriet, ka esošā vides stāvokļa novērtējumam veiktas augsnes analīzes augsnes vidējam paraugam, kas sagatavots no Kompleksa teritorijā 0-

¹⁹ Aprēķini veikti atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumiem Nr. 834 “*Prasības ūdens, augsnes un gaisa aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma*”.

²⁰ Atbilstoši Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumu Nr. 118 “*Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti*” 2.¹ pielikumam Gauja no Cēsu pilsētas tilta līdz Inčukalna pagasta tiltam tiek definēta kā prioritārie zivju ūdeņi (lašveidīgo zivju ūdeņi).

0,3 m dziļumā ņemtajiem vairāk kā 30 paraugiem. Ziņojumā atspoguļotie augsnes analīžu rezultāti norāda, ka konstatēti Ministru kabineta 2005. gada 25. oktobra noteikumos Nr. 804 "*Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem*" (turpmāk – Noteikumi Nr. 804) noteikto mērķlielumu (A vērtība) pārsniegumi vairākās pozīcijās (Zn, Cu, Cr, Ni, ogļūdeņraži un naftas produkti), bet piesardzības robežlielumu (B vērtība) pārsniegums nevienai no testētajām piesārņojošajām vielām nav konstatēts. Rezultāti apkopoti Ziņojuma 2.3. tabulā. Kā norādīts Ziņojumā un šī atzinuma 3.3.11. punktā, Kompleksa teritorijā nav izveidota lietussūču kanalizācija, bet visi nokrišņu ūdeņi no jumtiem un ceļa virsmas infiltrejas gruntī.

- 6.5.5.9. Atbilstoši Krimuldas novada teritorijas plānojumam Sunīšu ciemā atrodas divi dziļurbumi (Nr. P100570 un Nr. P100571), kurus izmanto centralizētajai ūdensapgādei, tiem noteikta 10 m stingrā režīma aizsargjosla un 428 m ķīmiskā aizsargjosla, kurā daļēji atrodas arī Kompleksa teritorija. Kompleksa teritorijā atrodas arī dziļurbums (Nr. P101149), no kura tiek iegūts Paredzētajai darbībai nepieciešamais ūdens daudzums - 35 000 m³/gadā (95,89 m³/dnn) un tā ekspluatācijas nosacījumi ir noteikti Atļaujā. Birojs vērš Ierosinātājas uzmanību, ka diennakts ūdens patēriņam pārsniedzot 100 m³, jāsaņem pazemes ūdeņu atradnes pase.
- 6.5.5.10. Ņemot vērā Ziņojumā un šajā atzinumā iepriekš minēto, Birojs secina, ka IVN rezultātā ir vērtēta ietekme uz grunts un ūdens kvalitāti, ko varētu izraisīt Paredzētā darbība, identificēti galvenie ar Paredzēto darbību un tās tehnoloģisko procesu saistītie aspekti, kas var būt priekšnoteikums šādas ietekmes izraisīšanai. Ziņojuma 7. nodaļā "*Esošā un plānotā iekārtu un darbību kontrole un monitorings*" norādīts, ka Ierosinātāja nav paredzējusi veikt izmaiņas esošajā monitoringa sistēmā, kura ir noteikta ar Atļaujas nosacījumiem, tomēr Birojs norāda, ka pirms Paredzētās darbības uzsākšanas būs nepieciešams veikt grozījumus Atļaujā, kas neizslēdz arī papildu prasību noteikšanu monitoringam, cita starpā ņemot vērā arī veikto grunts un gruntsūdens testu rezultātus. Ņemot vērā, ka nozīmīga ķīmisko vielu izmantošana procesos nav nepieciešama, nozīmīga ietekme uz grunti, gruntsūdeņiem un virszemes ūdeņiem nav prognozēta. Iespējamība, ka Paredzētās darbības pārdomāta un precīzi veikta realizācija varētu palielināt augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma risku, ir maz varbūtīga.
- 6.5.5.11. **Izvērtējot Ziņojumā iekļauto informāciju saistībā ar augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma iespējamību, Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu atzīst par nepieciešamu noteikt papildus nosacījumu, ar kādu Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama Paredzētās darbības akcepta gadījumā:**
- a) Jānodrošina, ka tās rīcībā un pārvaldībā ir atbilstoša tehniskā stāvokļa un tilpības būves, kurās uzkrāt un uzglabāt šķidrmēslus, kā arī tiek veikta atbilstoša šķidrmēslu daudzuma uzskaitē un pārskata informācijas iesniegšana²¹ Atļaujā noteiktajā kārtībā.

²¹ Pārskatu iesniedz VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 23. maij noteikumu Nr. 271 "*Noteikumi par vides aizsardzības oficiālās statistikas veidlapām*" prasībām.

- b) Jānodrošina šķidrmēslu izkliedei paredzēto teritoriju pietiekamība, cita starpā ievērojot prasības par bioloģiski vērtīgo zālāju un aizsargājamo biotopu, kā arī virszemes ūdensobjektu aizsardzību. Ņemot vērā, ka šķidrmēslu izklijas lauki tieši robežojas ar ES nozīmes, tostarp prioritāriem biotopiem, šķidrmēslu izklijas neveikt vismaz 10 m platā buferzonā ap ES nozīmes biotopiem.
- c) Jāparedz un jārealizē pasākumi, kas izslēdz piesārņojuma noplūdi gruntī, pazemes un virszemes ūdeņos no ceļiem un laukumiem, mēslu krātuvēm un pārsūkņēšanas sistēmām.
- d) Ņemot vērā, ka esošie gruntsūdens testu rezultāti uzrāda ar Noteikumiem Nr.118 noteikto kopējā slāpekļa mērķlieluma koncentrāciju pārsniegumus, kā arī, lai veiktu vides stāvokļa izmaiņu dinamikas novērtējumu saistībā ar Paredzēto darbību, Atļaujā iekļaut prasības nitrātu monitoringam virszemes un pazemes ūdeņos papildus jau līdz šim veiktajām piesārņojuma uzraudzības pozīcijām, ņemot vērā likuma “*Par piesārņojumu*” 13. panta trešo daļu.
- e) Visi paredzētās darbības radītie notekūdeņi apsaimniekojami atbilstoši Paredzētajai darbībai saistošo normatīvu regulējuma prasībām un saskaņā ar LPTP noteiktajiem ietekmes mazināšanas paņēmieniem.

6.5.6. Avāriju un negadījumu riski:

- 6.5.6.1. Saskaņā ar Ziņojumu (3.13. nodaļa) uzņēmumā esošās un plānotās iekārtas nerada būtisku avāriju risku, kas varētu apdraudēt vidi un cilvēku veselību un drošību, tomēr ir daži objekti, kuri potenciāli var radīt bīstamību
 - 6.5.6.1.1. Sadedzināšanas iekārtu radītie tehnoloģiskie riski un gāzes noplūdes riski – nepareiza sadedzināšanas iekārtu ekspluatācija, kurināmā uzglabāšana un avārija sadedzināšanas iekārtās var radīt ugunsgrēka un eksplozijas riskus.
 - 6.5.6.1.2. Biodrošības aspekti un iespējama dzīvnieku inficēšanās, tajā skaitā elektroenerģijas un siltumenerģijas padeves pārtraukšanas riski, kas var novest pie liela apjoma dzīvnieku bojāejas.
 - 6.5.6.1.3. Šķidrmēslu noplūde cauruļvadu vai savienojumu bojājumu rezultātā var radīt augsnes, gruntsūdeņu vai virszemes ūdeņu piesārņošanas riskus.
- 6.5.6.2. Izvērtējis Ziņojumu Birojs secina, ka Kompleksam ir izstrādāti nepieciešamie pasākumi minēto avārijas varbūtību samazināšanai un novēršanai gan attiecībā uz darba drošības un ugunsdrošības prasību ievērošanu, kā arī personāla apmācību, gan iekārtu ekspluatāciju, gan atbilstošas tehnoloģiskās pārbaudes un kontroles pasākumiem. Biroja ieskatā papildus uzmanība ierosinātājai jāpievērš tiem *Cūku audzēšanas LPTP* punktiem, kas izvirza prasību vides pārvaldības sistēmas izveidei un izpildei.
- 6.5.6.3. Novērtējis Ziņojumā sniegto informāciju, Birojs secina, ka Kompleksa darbībā ir apzināti galvenie avāriju rašanās avoti un veicamie preventīvie pasākumi to mazināšanai un novēršanai.
- 6.5.6.4. Izvērtējot Ziņojumā iekļauto informāciju saistībā ar iespējamajiem negadījumu riskiem, Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu atzīst par nepieciešamu noteikt papildu nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama Paredzētās darbības akcepta gadījumā:

- a) **Nodrošināt visu Ziņojumā paredzēto drošības nosacījumu ievērošanu, veicot gan darbinieku apmācību atbilstoši konkrēto darba vietu un darba pienākumu specifikai, gan nodrošinot savlaicīgus preventīvus, inženiertehniskus un organizatoriskus pasākumus negadījumu un infekciju risku novēršanai.**
- b) **Piesārņojošās darbības tehnoloģiskajos procesos jāparedz atbilstoši pasākumi drošības jomā, aktualizējot un izstrādājot konkrētus nosacījumus identificētajiem tehnoloģisko iekārtu un tehnoloģisko procesu avāriju riskiem, infekciju riskiem un to mazināšanai.**

Rezumējoši Birojs secina -, lai arī Ziņojumā vērtējums ne visos aspektos ir pilnīgs, kas ir bijis par pamatu noteikt papildu nosacījumus saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu, Birojs atzīst, ka Ierosinātāja ir izsvērusi galvenos risinājumus Paredzētās darbības realizācijai un sagaidāmās ietekmes nozīmīgajos ietekmes jautājumos.

Biroja atzinums ir kompetentās iestādes viedoklis par Ierosinātājas nodrošināto Ziņojumu, tajā novērtēto ietekmi. Lēmumu par Paredzētās darbības realizācijas pieļaujamību pieņem Novērtējuma likuma 21. panta kārtībā. Attiecīgā valsts institūcija, pašvaldība vai cita likumā noteiktā institūcija vispusīgi izvērtē Ziņojumu, pašvaldību un sabiedrības viedokli un, ievērojot Biroja atzinumu par Ziņojumu, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pieņem lēmumu par Paredzētās darbības akceptēšanu vai neakceptēšanu. Ja tiek pieņemts lēmums par Paredzētās darbības pieļaujamību, Paredzēto darbību iespējams īstenot tikai ievērojot ārējos normatīvajos aktos noteiktos, Ziņojumā paredzētos un ar šo Biroja atzinumu izvirzītos nosacījumus, ar kādiem tā varētu būt īstenojama (Novērtējuma likuma 22. panta 2.¹ daļa).

Direktore (paraksts*)

D. Avdejanova

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*